CP SF

29

Kim Stanley Robinson • ÎNAINTE DE TREZIRE
Alexandru Lamba• RECULUL PRAȘTIEI
Oliviu Crâznic • LIVIU RADU: GLIA
Liviu Radu • ZIUA DIMENSIUNII ZERO
Jy Yang• MÂINILE RECI ȘI MIROSUL DE SARE
Mircea Opriță • ALEGORII ȘI AVERTISMENTE
Miron Scorobete • MASCA
Viorel Pîrligras / ZONA DE EST

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

3/2015/CPSFA 29/serie nouă

Kim Stanley Robinson • ÎNAINTE DE TREZIRE / 3

Alexandru Lamba • RECULUL PRAȘTIEI / 20

Oliviu Crâznic • LIVIU RADU: GLIA / 33

Liviu Radu • ZIUA DIMENSIUNII ZERO / 40

Jy Yang • MÂINILE RECI ŞI MIROSUL DE SARE / 46

Mircea Opriță • ALEGORII ȘI AVERTISMENTE / 52

Miron Scorobete • MASCA / 61

Viorel Pîrligras • ZONA DE EST / 77

Coperta & design: Ana NICOLAU / Imagine: Tudor POPA
Redactor-șef: Marian TRUȚĂ / Redactor: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Magda BITAY / Editor fondator: Valentin NICOLAU

---

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA
ISSN 1220-8620

kim stanley robinson

înainte de trezire

Toate constantele s-au modificat. O demonstrează citirile de pe stația spațială, indicând semnele unui câmp electromagnetic puternic în care se pare că am intrat. Praf mai mult, radiație mai mare, flux gravitațional crescut. Poate că e unda de șoc a unei supernove, un obiect din apropiere, pe care îl vedem abia acum. Ați privit cerul în ultima vreme? Oricum. Ceva. Câmpul modificat ne-a transformat tiparele electrice ale creierilor într-o stare pe care o numim starea somnului paradoxal. Creierul nostru se revoltă și luptă să intre în starea de veghe, dar câmpul îl împiedică. Așa că oscilăm.

APOI se trezi. Visase.

Iar în vis se făcea că stă pe creasta unei stânci abrupte. Povârnişul se termina într-un circ glaciar care înconjura un lac mic. Lacul era de culoarea cobaltului în mijloc şi albastru-verzui spre maluri. Ici, colo, pe întinderea stâncoasă, luceau petice de iarbă. Copaci nu se zăreau nicăieri. Abernathy simţea cum îl gâdilă aerul rece în gât. Lanţuri de munţi acopereau kilometri întregi şi, deşi totul în jur încremenise, natura se clătina ca sub forţa unui val imens, de parcă vântul ar fi zguduit în rafale însăşi osatura existenţei.

– Trezeşte-te, luate-ar naiba! auzi o voce.

O mână îl împinse din spate, iar el căzu pe povârniş, stârnind o avalanşă.

Se afla într-o cameră mare şi albă. Văzu cutii de sticlă de mărimi diferite peste tot, câte patru-cinci într-o stivă, iar în fiecare cutie, un animal dormind: o maimuţă, un şobolan, un câine, o pisică, un porc, un delfin, o broască-ţestoasă.

– Nu! rosti el, trăgându-se înapoi. Te rog, nu!

În cameră intră un bărbat cu barbă.

– Hai, trezeşte-te! îi spuse acesta cu brutalitate. E vremea să te reapuci de treabă. Singura noastră speranţă e să lucrăm cât de mult putem. Trebuie să te opui când începi să aluneci!

Îl înşfăcă pe Abernathy de braţ şi-l trânti pe o cutie cu veverițe.

– Ascultă-mă! ţipă. Dormim! Acesta e un vis!

– Slavă cerului! rosti Abernathy.

– Nu te pripi. În acelaşi timp, suntem şi treji.

– Nu te cred.

– Ba să mă crezi!

Îlizbi în piept cu un sul mare de hârtie milimetrică. Sulul se rostogoli pe podea şi se desfăşură. Înfloriturile de praf mâzgăliră citirile aparatelor.

– Seamănă cu o partitură, spuse Abernathy absent.

Bărbosul strigă:

– Da! Da! Aceasta e simfonia pe care o cântă creierii noştri şi e cât se poate de nimerită! Scârţâit de viori – iată ce am avut noi cândva, Fred, iată ce a fost starea de veghe.

Se trase de barbă cu ambele mâini, părând că suferă groaznic.

– Schimbare bruscă de registru, până la bas, aplecare, aplecare, somn binecuvântat, da, da! Iar noaptea, instrumentele fantomă, cornul, oboiul şi viola, rotindu-şi micile improvizaţii peste basul solo, ostinato, tot mai lung şi mai lung, până când viorile încep să ţipe din nou, da, Fred, e foarte potrivit!

– Mulţumesc, dar nu e nevoie să urli. Doar sunt lângă tine.

– Atunci, *trezeşte-te*, spuse bărbosul cu răutate. Nu poţi, nu-i aşa? Aşa-i că eşti prins în capcană? Cânţi piesele noi, ca toţi ceilalţi! Ia uite-aici: somn paradoxal amestecat, nediscriminat, cu stare de veghe şi somn adânc, transformându-ne în somnambuli. În coşmaruri ambulante.

Privind în barba celuilalt bărbat, Abernathy văzu că toţi dinţii lui erau incisivi. Se deplasă încet spre uşă, apoi ţâşni spre ea. Bărbatul sări în faţă, îl placă şi căzură amândoi la podea.

Abernathy se trezi.

– Aha! exclamă bărbatul.

Era Winston, administratorul laboratorului.

– Deci acum mă crezi, rosti cu amărăciune, frecându-se la cot. Cred că ar trebui să scriem asta pe pereţi. Dacă alunecăm toţi, nu ne vom mai aminti nici măcar cum au stat lucrurile înainte. Atunci, totul se va sfârşi.

– Unde suntem? întrebă Abernathy.

– În laborator, răspunse Winston, cu un glas împovărat de răbdare. Aici locuim acum, Fred. Îţi aminteşti?

Abernathy îşi plimbă ochii prin jur. Laboratorul era mare şi bine luminat. Pe jos zăceau risipite coli de hârtie milimetrică pentru electroencefalograf. Din pereţi ieşeau mese de lucru negre, încărcate de aparatură. Într-un colţ era o cuşcă cu doi şobolani.

Abernathy scutură violent din cap. Îşi amintea totul. Acum era treaz, dar visul fusese adevărat. Gemu, merse la geamuleţ şi văzu fumul ridicându-se din oraşul de dedesubt.

– Unde-i Jill?

Winston scutură din umeri. Ieşiră în grabă pe o uşă dintr-un capăt al laboratorului şi ajunseră într-o cameră mică, cu paturi şi pături. Era goală.

– Probabil că s-a dus din nou în casă, bănui Abernathy.

Winston scoase un şuierat de nervi şi îngrijorare.

– Mă duc să verific prin jur. Tu mai bine du-te acasă. Şi fii atent!

Fred ieşise deja pe uşă.

În multe locuri, străzile erau blocate de maşini zdrobite, dar nu se schimbaseră prea multe de când se aventurase Abernathy ultima dată către casă, aşa că ajunse destul de repede. Suburbiile se înecau într-o ceaţă care mirosea ca fumul de la incinerator. Când trecu pe lângă el cu maşina, angajatul unei staţii de benzină, stând cu o pompă în mână, se holbă la el, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, apoi îl salută din mână. Abernathy nu-i răspunse. Într-una din aventurile anterioare văzuse o bătaie cu cuţitele, iar acum nu-i plăcea să se mai uite la aşa ceva.

Opri maşina lângă bordura din faţa casei sale. A ruinelor casei sale. Arsese din temelii. Numai hornul rămăsese în picioare, la înălţimea pieptului. Coborî din *Cortina* veche şi traversă încet gazonul marcat de urme de pantofi negre. În depărtare, lătra insistent un câine.

Jill stătea în bucătărie, fredona şi muta obiecte înnegrite dintr-un loc într-altul. Ridică privirea când Abernathy se opri în curtea laterală, în faţa ei. Ochii îi zvâcniră la stânga şi la dreapta.

– Ai venit! se bucură ea. Cum ţi-a mers azi?

– Jill, hai să cinăm în oraş.

– Dar pregătesc deja mâncarea!

– Am văzut. Păşi peste ceea ce fusese peretele bucătăriei şi o luă de braţ. Nu te mai obosi cu gătitul. Hai să mergem oricum.

– Măi, măi, spuse Jill, atingându-l pe obraz cu degete mânjite de funingine. Ce romantic eşti în seara asta...

Abernathy îşi lăţi buzele într-un zâmbet larg.

– Cred şi eu! Hai, să mergem.

O scoase grijuliu afară din casă şi traversară curtea, apoi o ajută să urce în maşină.

– Ce cavaler! remarcă ea, mişcând întruna din ochi.

El urcă la volan şi porni motorul.

– Dar, Fred, îl întrebă soţia lui, cum rămâne cu Jeff şi Fran?

Abernathy privi pe geam.

– Le-am chemat o bonă, îi răspunse în cele din urmă.

Jill se încruntă, încuviinţă din cap şi se propti cu spatele pe banchetă. Se murdărise şi pe obrajii mari.

– Vai, spuse ea, ce mult îmi place să mâncăm în oraş!

– Ştiu, zise el şi căscă, simţind că-l apucă toropeala. Nu, gemu. Nu!

Îşi muşcă buza, se pişcă de dosul palmei puse pe volan. Căscă din nou.

– Nu! ţipă.

Jill tresări şi se lipi de banchetă. El vină, ca să evite o asiatică aşezată în mijlocul drumului.

– Trebuie să merg la laborator, strigă Abernathy. Trase apărătoarea de soare, scoase un stilou din buzunarul hainei şi mâzgăli: „Spre laborator". Jill se uita lung la el.

– N-a fost vina mea, murmură ea.

Abernathy ieşi cu maşina pe autostradă. Toate cele treizeci de benzi erau libere, iar el apăsă pe acceleraţie.

– Spre laborator, repetă el, spre laborator, spre laborator.

Un elicopter al poliţiei ateriză pe autostradă în faţa lor, îşi desfăcu aripile şi ţâşni din nou în aer. Abernathy încercă să-l urmărească, dar

autostrada cotea şi se îngusta. Reveniră la nivelul străzii. Scoase un ţipăt de frustrare şi se muşcă de baza degetului mare. Jill se propti cu spatele de portieră, plângând. Ochii ei păreau două fiinţe mărunte, o pereche de vieţi încercând să se smulgă spre libertate.

– Nu m-am putut abţine, spuse ea. M-a iubit să ştii. Şi eu l-am iubit pe el.

Abernathy conducea mai departe. Unele străzi ardeau. Vru s-o ia spre vest, trebuia s-o ia spre vest. Maşina reacţiona ciudat. Erau pe un bulevard cu trei benzi. Se vedeau câteva case. Pe şosea zăcea un Boeing 747 uriaş, cu aripile răsucite. Prin el se făcuse un tunel înalt, ca să poată trece maşinile. Un poliţist cu fluier şi mănuşi albe le făcu semn să înainteze.

Un bec de avertizare începu să clipească pe bord. *Spre laborator.* Abernathy suspină, scuturat de convulsii.

– Dar nu ştiu pe unde!

Jill, sora lui, îşi îndreptă spatele.

– Ia-o la stânga, îi spuse, calmă.

Abernathy activă semnalizarea şi maşina se încadră pe banda pentru viraje la stânga. Ajunseră la alte crăpături în asfalt şi, de fiecare dată, Jill îi spunea pe unde s-o ia. Fumul întuneca oglinda retrovizoare.

Apoi se trezi. Winston îi curăţa braţul cu un tampon de vată, ştergând o picătură de sânge.

– Amfetamine şi durere, şopti Winston.

Erau în laborator. În jur de zece tehnicieni, specialişti cu doctorat şi absolvenţi stăteau la mese şi lucrau în mare viteză.

– Ce face Jill? întrebă Abernathy.

– E bine, e bine. Acum doarme. Ascultă, Fred, am găsit o cale să rămânem treji perioade mai lungi. Amfetamine şi durere. Injecţii regulate cu benzedrină şi o explozie de durere tot la o oră, administrate cum îţi convine mai mult. Metabolismul e prea accelerat pentru ca mintea să

alunece în somnambulism. Eu am încercat şi am rămas treaz şi alert timp de şase ore. Acum folosim toţi metoda asta.

Abernathy văzu viteza cu care se mişcă tehnicienii.

– Îmi dau seama.

Îşi simţea bătăile nebuneşti ale inimii.

– Atunci, să-i dăm drumul, spuse Winston, hotărât. Să folosim timpul pe care-l avem la dispoziţie.

Abernathy se ridică. Winston anunţă o mică şedinţă. Simţind privirile aţintite asupra lui, cel dintâi îşi adună gândurile.

– Mintea presupune activitate electrochimică. Din moment ce suferim cu toţii efectele acestei activităţi, mi se pare că putem ignora partea chimică şi ne putem concentra pe cea electrică. Dacă s-au schimbat câmpurile ambientale... Ştie cineva câţi gauşi măsoară câmpul magnetic acum? Sau care e valoarea radiaţiei magnetice?

Cei din jur îl priviră tăcuţi.

– Putem verifica pe monitorul staţiei spaţiale, rosti Abernathy. Şi ne putem continua treaba aici.

Aşa că se apucă de lucru, iar ceilalţi îi urmară. La fiecare oră, Winston apărea cu un zâmbet larg şi seringi cu ace hipodermice, cântând: „Mai repede, mai repede, mai repedeee!" Îl convinse pe Abernathy să-şi picure acid clorhidric în antebraţ.

Abernathy rămase treaz mai mult decât ceilalţi. La început, o zi întreagă, apoi două, munci fără oprire, mâncând biscuiţi şi bând apă, făcându-şi singur injecţiile când Winston nu era acolo.

După primele câteva ore, asistenţii lui începură să alunece din nou în somnambulism, în ciuda injecţiilor şi a picăturilor de acid. Nu-şi duceau niciodată la capăt sarcinile pe care le primeau. Unui tehnician îi reuşi un experiment: cei doi şobolani, lipiţi de un picior. Abernathy încercă degeaba să-l trezească din somn cu pumnii.

Până la urmă, făcu singur toată treaba. Îi luă zile întregi. Când tehnicienii adormeau sau deveneau somnambuli, el mergea de la o masă de lucru la alta, mijindu-şi ochii injectaţi ca să citească datele de pe ecranele osciloscoapelor şi de pe monitoare. Nu mai fusese atât de obosit în viaţa

lui. Parcă dădea lucrări de control la o materie pe care nu o înțelegea și la care rămăsese foarte mult în urmă.

Totuși, nu se oprea din muncă. Electroencefalogramele indicau oscilații între starea de veghe și somn paradoxal, urmând un tipar pe care nu-l mai sesizase înainte. Și existau corelații între EEG-uri și fluctuațiile câmpului magnetic.

Unii țineau ochii deschiși, se așezau pe jos și vorbeau între ei sau cu el. Odată a trebuit să-l calmeze pe Winston, care stătea pe podea, plângând și jelindu-se: „Nu ne vom trezi niciodată din vis, Fred, nu ne vom mai trezi niciodată." Abernathy îi făcuse o injecție, dar fără efect.

Lucra întruna. Se așeză la o masă aglomerată de la aniversarea absolvirii liceului și constată că poate munci oricum. Își făcea câte-o injecție de câte ori își amintea. Era foarte, foarte obosit.

În cele din urmă, simți că mai mult decât înțelegea deja nu avea să înțeleagă niciodată. Toată lumea zăcea în paturi, lângă Jill, în camera de odihnă, sau trântită pe jos. Ochii și pleoapele le zvâcneau.

– Ne deplasăm prin spațiul plin de praf, gaze și câmpuri de forțe. Toate constantele s-au modificat. O demonstrează citirile de pe stația spațială, indicând semnele unui câmp electromagnetic puternic în care se pare că am intrat. Praf mai mult, radiație mai mare, flux gravitațional crescut. Poate că e unda de șoc a unei supernove, un obiect din apropiere, pe care îl vedem abia acum. Ați privit cerul în ultima vreme? Oricum. Ceva. Câmpul modificat ne-a transformat tiparele electrice ale creierilor într-o stare pe care o numim starea somnului paradoxal. Creierul nostru se revoltă și luptă să intre în starea de veghe, dar câmpul îl împiedică. Așa că oscilăm.

Râse încet și se căță anevoie pe o masă de lucru, ca să doarmă puțin.

Se trezi și-și curăță de praf halatul care-i servise drept pătură. Drumul prăfuit pe care dormise era pustiu. Începu să meargă. Se înnorase, în curând avea să se întunece. Trecu pe lângă niște barăci construite în

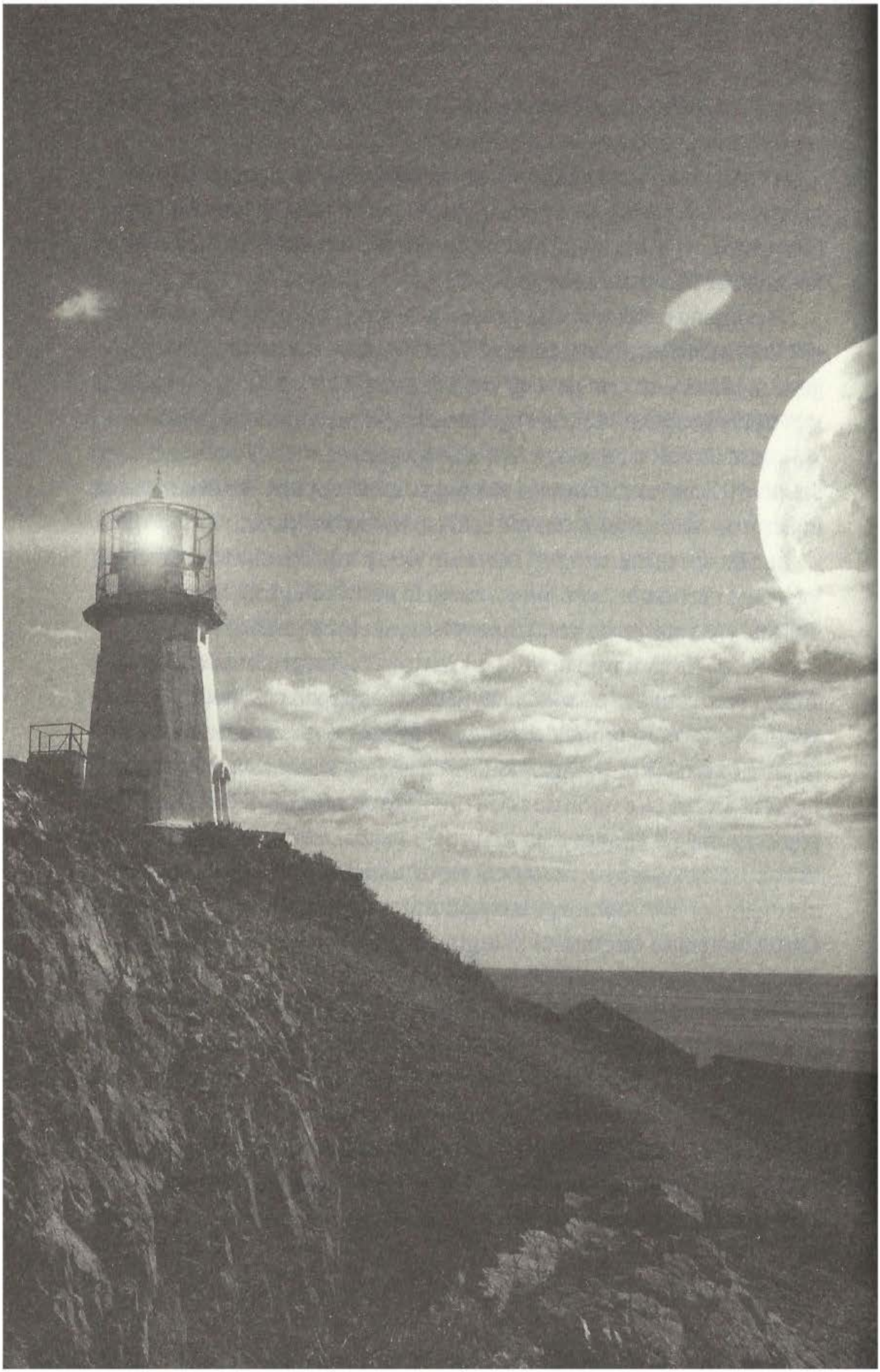

stil tropical, cu pereți deschiși și acoperiș de stuf. Erau pustii și ele. Cerul se ascundea în spatele umbrelor.

Se pomeni la țărmul mării. În fața lui se întindea un promontoriu jos, alcătuit din mii de scaune de lemn, toate sparte și aruncate grămadă unul peste altul. În capătul promontoriului se vedea o siluetă de om stând într-un scaun mare, care mai avea șezut, spătar și un braț. Abernathy înaintă cu pași prudenți pe șipci și cilindri de lemn, de pe un braț de scaun pe un șezut de placaj. În jurul său, oceanul gri era ciudat de calm; valuri sticloase mute se ridicau și spălau lemnul lipicios de la mal. Nori de ceață imateriali, partea cea mai joasă a unui strat de nori solid, pluteau leneși pe deasupra coastei. Aerul era sărat și umed. Pe Abernathy îl străbătu un fior rece. Păși pe următoarea bucată de lemn cenușiu, șubred.

Bărbatul așezat se întoarse către el. Era Winston.

– Fred, strigă el, spărgând liniștea zorilor.

Abernathy se apropie, luă un spătar, îl poziționă cu grijă și se așeză pe el.

– Ce mai faci? îl întrebă Winston.

– Bine, răspunse Abernathy, înclinând din cap.

Acolo, mai aproape de apă, auzi plescăitul discret al valurilor care loveau țărmul și se retrăgeau ca absorbite de ocean. Păreau mai mari acum. Zări și o ceață subțire înălțându-se deasupra lor când se apropiau de mal.

– Winston, rosti cu glas dogit, apoi își drese glasul. Ce s-a întâmplat?

– Visăm.

– Dar ce înseamnă asta?

Winston râse necontrolat.

– Somn în fază inițială, somn de tranziție, somn rapid, somn rombencefalic, somn activat, somn paradoxal. Zâmbi ironic: Nimeni nu știe ce anume e.

– Dar s-au scris atâtea studii...

– Da, s-au scris. Şi cât am mai crezut în ele, cât am muncit pentru ele, toate ipotezele acelea jalnice de la ridicol la absurd... Visăm să ne organizăm experienţa în memorie, să ne stimulăm simţurile pe întuneric, să ne exersăm profunzimea percepţiei, pentru numele lui Dumnezeu! Vreau să zic că nu ştim nimic, Fred, nu-i aşa? Nu ştim ce înseamnă visarea, nu ştim ce înseamnă somnul, nu trebuie să ne gândim la ele decât puţin ca să ne dăm seama că nu am mai ştiut ce înseamnă conştienţa, ce înseamnă să fii lucid. Am ştiut vreodată cu adevărat? Am trăit, am dormit, am visat – trei stări, la fel de misterioase. Acum, că le experimentăm pe toate deodată, crezi că misterul s-a adâncit?

Abernathy scobea aşchii dintr-un picior de scaun.

– În majoritatea timpului, mă simt normal, spuse el. Dar se petrec tot feluri de lucruri stranii.

– EEG-urile tale afişează un tipar neobişnuit, rosti Winston, pe un ton care se voia savant. Mai multe unde alfa şi beta decât la ceilalţi. De parcă te lupţi să te trezeşti.

– Da. Asta e şi senzaţia mea.

Rămaseră o vreme în linişte, urmărind cum valurile mângâie scaunele ude. Fluxul scădea. Departe, pe ocean, aproape de limita vizibilităţii, Abernathy văzu o navă de agrement plutind în voia curentului.

– Spune-mi ce-ai descoperit, îi ceru Winston.

Abernathy îi descrise datele transmise de pe staţia spaţială, apoi propriile sale experimente. Winston înclină din cap a înţelegere.

– Deci suntem blocaţi aici pentru totdeauna.

– Dacă nu traversăm câmpul magnetic. Sau... Am o idee despre un aparat care, purtat în jurul capului, ar putea reface câmpul magnetic anterior.

– Ai găsit o soluţie în vis?

– Da.

Winston râse.

– Am crezut în raţionalitatea noastră, Fred. Visele ca un fel de manifestare electrochimică a sistemului nervos, activitatea aleatoare, cât de raţional sunau toate astea! Exersează profunzimea percepţiei! Doamne,

ce înguşti la minte am fost! De ce să nu fi crezut că visele sunt călătorii în viitor, în alte universuri, într-o lume mai reală decât a noastră? Uneori aşa îmi păreau, în ultima secundă dinainte de trezire, ca şi când trăiam într-o lume atât de încărcată de sens, încât era pe cale să explodeze... Şi acum, iată-ne aici. Suntem aici, Fred, acesta e momentul, singurul moment, indiferent cum l-am numi. *Suntem aici.* De la idee la simbol, poate. Oamenii se vor adapta. E unul din talentele noastre.

– Nu-mi place, spuse Abernathy. Nu mi-au plăcut niciodată visele.

Winston râse de el.

– Se spune că starea de veghe a fost un salt ca acesta, oamenii se plimbau de colo-colo ca nişte câini, până într-o zi, când, poate din cauză că Pământul a traversat unda de şoc a unei explozii îndepărtate, unul dintre ei s-a ridicat şi s-a uitat surprins în jur, spunând: „Exist."

– Asta chiar ar fi o surpriză, remarcă Abernathy.

– Şi de data asta toţi s-au trezit într-o dimineaţă încă visând, s-au uitat în jur şi s-au întrebat: „*CE SUNT EU?*" – Winston râse: Da, suntem prizonieri aici. Dar mă pot adapta.

Arătă cu degetul: Uite, nava aceea se scufundă.

Urmăriră câţiva oameni de pe nava de agrement cum se străduiesc să treacă o plută de cauciuc peste bord. După multe încercări, reuşiră s-o arunce în apă şi să urce toţi pe ea. Apoi vâsliră şi se pierdură în ceaţă.

– Mi-e frică, spuse Abernathy.

Apoi se trezi. Era din nou în laborator. Încăperea arăta mai rău decât oricând. Două mese de lucru fuseseră curăţate pentru a se pune pe ele table de şah, iar câţiva tehnicieni jucau legaţi la ochi, certându-se care tablă a cui era.

Abernathy merse în biroul lui Winston ca să ia benzedrină. Se terminase. Îl prinse de braţ pe un cercetător şi-l întrebă:

– Cât am dormit?

Ochii bărbatului tresăriră şi-i răspunse pe un ton cântat:

– Şaişpe tipi pe pieptu' unui mort, ha-ha-ha, şi o sticlă de rom...

Abernathy se duse în camera de odihnă. O găsi acolo pe Jill, goală, numai în lenjerie de un albastru deschis, fumând o țigară. Unul din absolvenți îi mângâia sfârcurile cu o pană.

– A, bună, Fred, îl salută ea, privindu-l drept în ochi. Pe unde-ai umblat?

– Am stat de vorbă cu Winston, îi răspunse el, cu dificultate. L-ai văzut?

– Da! Dar nu mai știu când...

Începu să lucreze singur. Nimeni nu mai voia să-l ajute. Făcu curățenie într-o cameră mică de lângă laboratorul principal și duse acolo echipamentele de care avea nevoie. Încuie trei cutii mari cu biscuiți într-un dulap și vru să se încuie acolo ori de câte ori îl apuca somnolența. Odată petrecu șase săptămâni în China, apoi se trezi. Câteodată se trezea în vechea lui *Cortina*, strângând volanul în brațe ca pe-un prieten vechi. Nu mai avea niciun prieten. De fiecare dată se întorcea înapoi și se apuca iar de lucru. Putea sta treaz ore la rând. Reuși să ducă foarte multe lucruri la capăt. Magneții funcționau bine, obținea câmpurile dorite. Aparatul care plasa câmpul în jurul capului – o cască cu fire cu aspect bizar – era realizabil.

Căzu pradă oboselii. Îl dureau pleoapele când clipea. De câte ori simțea că adoarme își turna acid pe braț. Era tot ars, dar nu-l mai durea. Când se trezea, se simțea de parcă nu dormise de zile întregi. Absolvenții îl ajutară în două rânduri și le fu recunoscător. Winston apărea ocazional, dar nu făcea decât să râdă de el. Abernathy era extenuat, lucra cu stângăcie, indiferent de ce se apuca. Odată luă telefonul din laborator și își sună părinții, dar toate liniile erau ocupate. La radio se auzeau doar paraziți, cu excepția unui post care transmitea numai episoade din *Legenda călărețului singuratic*. Se întoarse la treabă. Mânca biscuiți și lucra. Lucra neîntrerupt.

Într-o zi, către seară, ieși pe terasa cafenelei laboratorului ca să ia o pauză. Soarele coborâse și bătea un vânt rece. Abernathy văzu aerul colorat într-o lumină chihlimbarie și îl inhală cu putere. Dedesubt, din oraș, se ridica fum și bătea vântul, iar el știa că e în viață, este conștient

că e în viaţă şi ceva important îşi croieşte drum în lume, inundând lucrurile...

Jill apăru pe terasă. Nu se îmbrăcase, era tot în lenjerie. Păşi în vârful picioarelor, zâmbind ciudat. Abernathy văzu cum i se face pielea de găină, micile umflături i se răspândesc pe braţ ca urmele labelor de pisică pe apă, iar intensitatea prezenţei sale – distantă, feminină, misterioasă – îl umplu de teamă.

Stăteau la un metru distanţă şi priveau în jos, la oraş, acolo unde fusese casa lor. Zona respectivă ardea. Jill arătă cu mâna spre ea.

– Mare păcat că nu am avut curajul să ne trăim viaţa la maximum decât în vis.

– Eu credeam că ne merge bine, spuse Abernathy. Credeam că am trăit cât de intens am putut, în fiecare moment pe care l-am petrecut în stare de veghe.

Ea îl privi lung, cu acelaşi zâmbet plin de subînţelesuri.

– Chiar ai crezut, aşa-i?

– Da, îi răspunse furios. Am crezut. Am crezut.

Abernathy se întoarse înăuntru, la munca sa.

Apoi se trezi. Era din nou la munte, în circul glaciar. Acum se afla undeva mai sus şi vedea încă două lacuri, mici bazine de granit, deasupra celui în care culoarea cobaltului se îmbina cu albastrul-verzui. Urca pe granitul sfărâmat, apropiindu-se de trecătoare. Lichenii împestriţau stâncile. Vântul îi usca sudoarea pe faţă, îl răcorea. Tăcere şi nemişcare, atâta tăcere, atâta nemişcare...

– Trezeşte-te!

Era Winston. Abernathy se afla în mica lui cameră (lanţuri de munţi înalţi în depărtare, verdele prăfuit al pădurilor dedesubt), cuibărit într-un colţ. Se sculă, se duse la dulapul cu biscuiţi, îşi injectă benzedrină din seringile pe care le găsi pe podea. (Zăpadă şi licheni.) Intră în laborator şi activă alarma de incendiu. Aşa reuşi să le atragă atenţia tuturor. Îi trebuiră două minute s-o oprească. Când reuşi, îi ţiuiau urechile.

– Aparatul e gata, poate fi testat, îi anunță pe membrii grupului.

Erau aproximativ douăzeci de oameni. Unii arătau dichisiți, de parcă se pregăteau să meargă la biserică, alții, zdrențuiți și murdari. Jill stătea deoparte. Winston năvăli în fața grupului.

– Ce anume e gata? strigă el.

– Aparatul care ne va trezi din visare, îi răspunse Abernathy, cu glas firav. E gata să fie probat.

– Atunci, să-l încercăm, nu Fred? propuse, calm, Winston.

Abernathy aduse căști și aparate din camera lui în laborator. Aranjă emițătoarele și alimentă magneții și generatoarele de câmp. Când termină, se ridică în picioare și-și șterse fruntea.

– Asta-i tot? întrebă Winston.

Abernathy răspunse dând afirmativ din cap. Winston luă una din căști.

– Nu-mi place! strigă și o izbi de perete.

Abernathy rămase cu gura căscată. Un tehnician îi doborî magneții. Înfuriat brusc, Abernathy luă un ciomag și-l lovi. Câțiva asistenți îi săriră bărbatului în ajutor, ceilalți începură să împingă și să tragă de aparate, distrugându-le. Se iscă o încăierare grozavă. Abernathy rotea bucata de lemn fără a-i păsa de nimic, simțind o satisfacție deosebită de câte ori nimerea pe cineva. În aer mirosea a sânge. Îi distrugeau echipamentul. Jill apucă o cască și o aruncă în el, țipând: *„E vina ta, e vina ta!"* Abernathy doborî la pământ un bărbat de lângă magneții lui și își luă avânt să izbească din nou, când văzu ceva lucind în mâna lui Winston. Un bisturiu. Cu o mișcare de aruncător iscusit, Winston i-l implântă complet în diafragmă. Abernathy făcu un pas clătinat înapoi, încercă să tragă aer în piept și văzu că poate, era în regulă, nu fusese înjunghiat. Se răsuci și o luă la fugă.

Se năpusti pe terasă, urmat îndeaproape de Winston, Jill și ceilalți, care se împiedicară și căzură odată cu el. Terasa era mult mai înaltă decât până atunci, mult deasupra orașului care ardea și fumega. Un șir lung de trepte late cobora în inima orașului. Abernathy auzea țipete, era

noapte şi sufla vântul, nu sclipea nicio stea, era la marginea terasei. Se răsuci şi văzu grupul în spatele lui, feţe schimonosite de furie.

– Nu! ţipă el.

Se năpustiră asupra sa, iar el roti bucata de lemn o dată şi încă o dată şi încă o dată, se întoarse şi o luă la fugă în jos pe scări. Pe urmă, fără să ştie de ce, se împiedică şi se rostogoli pe scările de piatră, alunecând, alunecând, alunecând.

Apoi se trezi. Aluneca în continuare.

Proză nominalizată la Premiul Nebula, la categoria „Cea mai bună povestire", în 1990

alexandru lamba

reculul prăștiei

M-AM ghemuit în cocon și am închis ochii. Detestam ceea ce avea să urmeze. Am scos aerul din plămâni și m-am scufundat. Trebuia să respir lichidul. Ca de fiecare dată, gâtlejul mi s-a strâns convulsiv și-am horcăit. M-am forțat, am încercat să-mi înăbuș tusea. N-aveam ce face, organismul se opunea din reflex unui lucru atât de nenatural. Senzația de înec a durat câteva secunde, până când plămânii mi-au fost inundați. Respiram din nou. Mi-am regăsit încet ritmul, făcând ca peștele.

Capacul s-a închis cu un clinchet scurt. Ultimele bule de aer au fost eliminate și incinta s-a presurizat în progresie geometrică. Zece, o sută, o mie de atmosfere. Simțurile mi-erau deja amorțite de beția adâncurilor atunci când temperatura a început să scadă. Altfel, senzația ar fi fost cumplită. Vălul negru mi-a acoperit privirea. Mai auzeam doar ca prin vis țăcănitul pompelor de răcire. Presiunea mă adâncea în inconștiență, dar mă ținea în viață. Fără ea, fluidele mi-ar fi înghețat instantaneu, iar carnea mi-ar fi fost făcută ferfeniță. Eram aproape de zero Kelvin, căci gândurile au încetat.

Au revenit odată cu senzația de frig. Mi-era cumplit de frig, iar pielea mă ardea. La început am simțit înțepături în tot corpul, apoi carnea a început să-mi tremure. Am recunoscut durerea, o simțisem de atâtea ori: efectul curenților turbionari. Eram pătruns de microundele de zeci de gigawați ale sistemelor de resuscitare. Usturimea a devenit insuportabilă. Aș fi urlat dacă aș fi putut, dar eram scufundat în lichid.

Supliciul n-a durat mult. Niciodată nu durează mult. Când am văzut capacul culisând deasupra mea, am știut că se terminase. Durerea mă părăsea, pulsând în furnicături. Câteva dâre frânte de lumină au ajuns la mine prin suprafața unduitoare. Mintea mi se limpezea. Fusesem reanimat. Tâmpiții dracului, își bătuseră joc de mine!

M-am ridicat în șezut cu un efort neașteptat de mare. Tremuram. Poate și din cauza nervilor. Mi-am eliberat căile respiratorii horcăind frânturi de înjurături. Oare ei aveau idee cât de neplăcut era? Am tras aer în piept și-am tușit de câteva ori.

– Am să vă reclam! am strigat. N-aveți dreptul să mă frecați așa!

Liniște. Nici răspuns, nici zgomot de pași sau altă activitate în jurul meu. M-am agățat cu amândouă mâinile de marginea coconului și m-am tras afară. N-aveam destulă forță decât să mă preling peste margine. Mi-am protejat capul cu brațele și m-am pregătit de impactul cu podeaua. Dar nu s-a produs, ci am rămas suspendat cu mai bine de jumătate de trunchi afară din cocon. „Să nu-mi zici că sunt deja în spațiu!" Nu mi-a zis nimeni, dar mi-a fost destul de clar. Îi înjurasem degeaba. Nu mă auziseră, n-aveau să mă audă nici dacă-mi ceream scuze. „Cât oi fi zăcut?" m-am întrebat. Nu conta. Epuizarea era aceeași. Mi-am amintit vorbele lui Priest: „Din criogenie nu te trezești cu-n zâmbet și-o erecție!" Eu nu simțeam nimic de la brâu în jos.

Când am mai prins ceva putere, m-am împins de tot afară. Încăperea era în penumbră. Globurile erau stinse, singura lumină venind de la cele câteva hublouri. Mi-am făcut vânt către unul dintre ele. Nu avea decât un unghi mic de vizibilitate, dar mi-era suficient. Afară, o perdea de stele curgea lin, de jos în sus. Soarele trebuia să fi fost undeva în spate, căci umbrele diferitelor protuberanțe se alungeau pe fuzelaj, palide, foarte palide. Îl lăsasem mult în urmă. Priest ar fi fost în stare să determine unde ne aflam doar după această imagine. Eu nu puteam. „La ce-ți folosește?" îl întrebam uneori. „Crezi c-or să-ți dea vreo navă fără computer de bord?" Am privit către coconul lui. După câteva secunde în care ochii mi s-au readaptat la întuneric, am observat că era deschis. Am bâjbâit până la el, abia acum conștientizând bâzâitul aspiratorului de lichid. Se auzea doar de la coconul meu. Mi-am întins mâinile către bezna din cuva în care zăcuse colegul. Înăuntru nu mai era nimeni, iar lichidul fusese deja complet evacuat. Îl treziseră mai devreme? De ce?

Am deschis trapa și am plutit afară din camera cuvelor criogenice. Am dibuit întrerupătorul și globurile prinseră a lumina albăstrui,

transformând interiorul navei într-un mozaic monocromatic. Porcăria naibii, duceam cu noi rachete cu sfredel de zeci de megatone-forță, dar nu ne permiteam un sistem de iluminat decent. Mi-am rotit privirea, căutându-l pe Priest. Nu era prin preajmă.

Mi se făcuse foame. „Camera de zi", cum îi spuneam noi cilindrului celui mai încăpător în care zăceam în hamace câtă vreme nu aveam ceva strigător la cer de urgent de făcut, servea și drept bucătărie. M-am împins cu picioarele în perete și-am zburat către containerul cu alimente. Înăuntru, batoanele nutritive așteptau perfect aliniate. Mâncarea era altă chestie la care făceam economie. Bețele sintetice erau tari și rele la gust, dar, cel puțin, se mâncau ușor în imponderabilitate. Unul lipsea. Am luat eu încă unul.

*

Nu era nimeni nici în cabina de pilotaj și începea să fie ciudat. Habitaclul navei era compus doar din aceste trei încăperi. Plus closetul, dar și acela era gol. M-am întors în camera cuvelor, traversând iarăși camera de zi. Eram singur.

Am mai trecut de câteva ori prin fiecare încăpere, de fiecare dată uitându-mă în locuri și mai nefirești, unde cu greu ar fi încăput un om. Cu nenorocita de lumină albastră, chioară, aveam mereu impresia că-mi scapă detaliile. Umbrele obiectelor îmi apăreau mase compacte de negru, în care trebuia să-mi bag efectiv capul ca să mă asigur că nu ascundeau nimic. Mă pândea paranoia. Am stins toate globurile, căci îmi accentuau starea de agitație. Mă descurcam mai bine pe întuneric. „Acum ce fac?"

Trebuia să-mi alung temerile, să nu intru în panică. Fără succes. Respirația mi se accelerase. Am privit din nou afară. Umbrele dispăruseră, Soarele – doar o stea ceva mai mare – proiecta discret cercurile hublourilor pe peretele opus. Petele de lumină alunecau încet, ovalizându-se pe măsură ce se apropiau de podea, până când dispăreau. Reapăreau apoi pe tavan, după câteva minute. Normal, m-am gândit, naveta se rotea ușor, pe măsură ce înainta, ca un obuz cu viteză unghiulară foarte mică.

Aș fi putut s-o calculez, împărțind doi pi la perioada de rotație. Mi-ar fi ieșit o valoare suficient de mică, iar dacă aș fi continuat calculul, raza de numai câțiva metri a habitaclului m-ar fi condus la o centrifugă neglijabilă în orice punct. Iar după dimensiunile Soarelui, am estimat că depășisem cu puțin orbita lui Saturn. Exercițiul m-a liniștit puțin. Calculele și observațiile concrete erau bune atunci când creierul tindea să o ia razna. Asta trebuia să fac, să mi-l țin ocupat, să mă concentrez asupra...

– Saturn? Ce naiba... nu se poate! am bâiguit.

Trebuia să fi fost trezit doar după ce am fi pătruns în centura Kuiper!

Am așteptat încă un ciclu de rotație. Aveam în memorie imaginile Soarelui de pe orbitele tuturor celor nouă planete și deși nu aveam pretenția că eram în stare să estimez distanța cu precizie de o sută de milioane de kilometri dincolo de Jupiter, așa, ca Priest, nici atât de mult nu mă puteam înșela. În preajma lui Pluto, Soarele ar fi părut o stea oarecare. Când a răsărit din nou, n-am mai putut evita panica.

– Computer, am strigat, unde ne aflăm?

Computerul mi-a șoptit coordonatele cu o voce de starletă din spectacolele pentru adulți.

– Mod Morgan-Freeman! l-am întrerupt.

Al dracului Priest, tot avea să ne bage în rahat cu porcăriile lui! Am râs. Măcar depășisem atacul de panică. Am repet întrebarea, iar computerul mi-a răspuns cu vorbele blajine ale modului Morgan-Freeman. În starea în care eram, nu mi-au spun mare lucru. Am plutit până în cabina de pilotaj, încă uitându-mă în toate părțile după colegul meu, și m-am așezat la pupitru. Am atins unul dintre multele ecrane care formau o calotă sferică în fața fotoliului.

– Afișează!

Un punct luminos – nava – a apărut peste imaginea schematică a sistemului solar. După poziția în raport cu Saturn, intuiam că îl folosisem de curând pentru o accelerare prin efect de praștie gravitațională.

– Marchează-mi drumul parcurs!

Computerul mi-a desenat o spirală, plecând de la orbita Pământului și până la punctul luminos. La intersecțiile cu orbitele lui Jupiter și Saturn linia era frântă, ceea ce nu putea să însemne decât o schimbare bruscă de direcție.

– Regresie le punctul zero, timp la scara de unu la trei milioane!

Naveta și giganticii gazoși au luat-o din loc, mișcându-se invers. Ambele planete se aflau acolo când naveta le-a traversat orbitele. Am atins un alt ecran.

– Acum invers, în progresie. Arată-mi și graficul vitezei!

O curbă descendentă a început să se deseneze pe al doilea ecran odată cu deplasarea navetei. La plecarea de pe Terra, aveam aproximativ o sută de kilometri pe secundă față de Soare. Era mai mult decât a treia viteză cosmică, puteam evada din puțul gravitațional al sistemului solar și doar cu atât, dar ar fi durat mult prea mult. Viteza a scăzut logaritmic timp de câteva secunde – opt luni în timp real – până când l-am agățat pe Jupiter și ne-am propulsat folosindu-ne de gravitația lui. Acolo am câștigat cam optzeci de kilometri pe secundă, dar am început să-i pierdem imediat. După alte câteva secunde – nouă luni în timp real – l-am ajuns din urmă pe Saturn și-am mai făcut un salt prin praștie gravitațională, căpătând încă pe-atât viteză în plus. Iar de atunci trecuse un an, deci imediat simularea a ajuns la poziția actuală. Eram la vreo două mii de milioane de kilometri de orbita Pământului. Aproximativ paisprezece unități astronomice.

Nu puteam spune că tot ceea ce aflasem îmi folosea la ceva. Îmi confirmasem doar că fusesem trezit prea devreme, că nu parcursesem nici o treime din drum. Am deschis al treilea monitor și mi-am aruncat o privire pe alarme. Nu semnaliza nimic roșu, deci parametrii tehnici erau în toleranțe, dar i-am verificat mai pe îndelete, interogând pe rând senzorii, așa cum ar fi făcut Priest.

Unde naiba era Priest?

– Computer, ce s-a întâmplat cu Priest?

– Nu înțeleg. Vă rog folosiți întrebările standard!

Mi-am aplecat capul într-o parte și-n cealaltă, făcându-mi ceafa să trosnească. Interfața vocală era un fiasco total. Tâmpenia aia nu reușea decât să recunoască din timbrul vocal o serie de instrucțiuni standard. Al dracului de folositor! „Va face computerul mult mai prietenos!" au spus. Un rahat!

– Unde e Priest? am mai făcut o încercare.

– Nu dețin această informație.

Era cum nu se putea mai bine. Și când recunoștea instrucțiunile, computerul tot idiot rămânea. Cum să nu dețină informația? Ce însemna asta?

Teama începuse să se preschimbe în frustrare. Ar fi urmat, inevitabil, panica. Nu puteam ști dacă Priest plecase odată cu mine. Răspunsul computerului tindea să sugereze asta. Nu aveam nicio dovadă că se aflase pe navetă. Dar misiunea prevedea să fi fost. Tot antrenamentul ni-l făcusem împreună, ne pregătisem pentru o misiune în doi. Dacă schimbaseră planul, ar fi trebuit să mă anunțe. N-avea nicio rațiune să schimbe din mers regulile fără să informeze echipajul. Așa ceva ar fi fost similar cu sabotajul. Dar, din moment ce fusesem trezit atât de devreme, îmi era clar că lucrurile se schimbaseră. De ce nu primisem, atunci, niciun mesaj de pe Pământ? Și mai era și batonul lipsă. Dar și cutiile cu provizii puteau fi incomplete. Nimic nu dovedea nimic. Niște incompetenți mă trimiseseră în spațiu!

– Computer, a mai fost cineva cu mine la bord?

– Nu înțeleg. Vă rog folosiți întrebările standard!

*

N-o scoteam la liman cu computerul. Pur și simplu nu eram în stare să storc de la el ceva concret. Ba nu înțelegea, ba nu avea informații. Pe Pământ, plimbarea prin cameră mă ajuta să gândesc. Aici nu puteam decât să țopăi de colo colo prin camera de zi, împingându-mă cu mâinile și picioarele în pereți. Mesajul meu trebuia să ajungă la Pământ dintr-o clipă într-alta. Două ore și ar fi trebuit să primesc

confirmarea automată. Apoi, după încă o vreme, cât le-ar fi luat ca să-mi compună mesajul, aș fi avut și răspunsul de la bază.

Între timp, nu puteam decât să caut singur motivul pentru care fusesem trezit atât de devreme, analizând programul computerului. Modificările decizionale, de orice fel, ar fi trebuit să se regăsească în cod. Dar a mă apuca să-l parcurg metodic ar fi fost inutil. Am revenit în cabina de pilotaj și am afișat câteva fișiere de cod pe o coloană de monitoare. M-am concentrat asupra găsirii subrutinei care ducea la execuția secvenței de dezghețare anticipată. Interfața vocală nu mă ajuta deloc, trebuia să analizez funcțional blocurile decizionale, aducându-le în calupuri pe ecrane. O muncă de Sisif. Mi-am dat seama repede că numărul de căi prin care se putea ajunge la evenimentul care mă interesa pe mine era imens. Chiar și a-l calcula cu formulele logicii combinaționale era un demers costisitor. Iar fișierele de tip *log* erau ciuntite. În modul operațional, computerul nu înregistra eveniment cu eveniment. Asta o făcea doar la testare. Mi-am pierdut treptat concentrarea. Diagramele schemelor logice îmi jucau înaintea ochilor cu liniile întretăindu-se haotic. Ochii mă usturau și-mi lăcrimau. Ticălos sistem! Puteam doar să presupun că ajunsese într-un punct în care avusese nevoie de intervenție umană. Dar ar fi trebuit să apeleze baza, nicidecum să mă resusciteze pe mine! Și ce naiba se întâmplase cu Priest?

Nu, n-aveam voie să deraiez. Trebuia să rămân ancorat în concret. Mai puteam studia documentația expediției, la care aveam acces. Am răsfoit-o pe-ndelete. Ea nu mergea la nivelul de detaliere de care aș fi avut eu nevoie, nu conținea lista de echipamente, componența echipajului sau momentele în care fiecare etapă ar fi trebuit să fie executată, dar ceea ce conținea nu fusese cu nimic schimbat față de varianta pe care o studiasem – și semnasem – înainte de lansare. Misiunea noastră era să cercetăm diferite obiecte din centura Kuiper, să estimăm posibilitatea valorificării metalelor de acolo. După construcția uriașei structuri Clarke-Rama, Terra ducea lipsă acută de așa ceva, iar trimiterea de asteroizi de dimensiuni reduse de la periferie către Pământ era o chestie relativ ușoară. Metoda fusese aplicată și perfecționată în inelul de

asteroizi dintre Marte și Jupiter cu un asemenea succes încât acum se dorea aplicarea ei în mult mai bogata centură Kuiper. Trebuia doar să dăm câte un bobârnac bolovanilor, să-i destabilizăm de pe orbită și gravitația Soarelui făcea restul. Bine, ajutată de rachetele care rămâneau ferm înfipte în corpurile dure, pentru eventuale compensări. Calculele matematice ale traiectoriei erau sarcina computerului. Asteroizii trebuiau să evite celelalte planete și să ajungă la Pământ exact sub unghiul și cu viteza care să îi transforme în sateliți. O chestie dezarmant de laborioasă pentru om, dar pe care computerul o făcea în câteva secunde. Și o făcea bine, altfel... Riscul fusese evaluat și acceptat, eficiența operațiunilor de minerit cosmic pe orbita Pământului fiind mult mai mare decât la periferia sistemului solar.

– De ce m-ai trezit?

– Nu înțeleg. Vă rog...

– De ce ai alterat planul inițial?

– Nu înțeleg. Vă rog folosiți întrebările standard!

Mașinăria asta avea să se joace cu destinele Terrei!

*

Nu interceptam niciun semnal. Confirmarea ar fi trebuit să ajungă de mai bine de o oră. Era un proces automat care întorcea mesajul către expeditor cu verificarea sumei de control. Venea indiferent dacă un operator uman sesiza mesajul sau nu, era inclusă în protocolul interfeței de comunicare. Dar la mine nu ajunsese nimic. Știam, pentru că verificam înregistrările obsesiv.

Disperarea mă pipăia din nou cu mâinile ei fierbinți pe tâmple. Nu mă mai puteam controla. Ecranul pâlpâia afișând același mesaj în timp ce degetul meu amorțise strivind butonul „reactualizează". Minutele treceau.

*

Nenorocit creier! Cum aș fi putut să nu văd mesajul de răspuns? Cum ar fi fost posibil să-l fi șters fără să-mi dau seama? Era imposibil, logic

judecând. Dar, tot logic judecând, nu era la fel de imposibil și să nu fi primit încă niciun semnal? Să-l fi pierdut pur și simplu? Să nu-l fi detectat antena? Sau să-l fi trimis baza pe altă direcție? Nu, mesajul meu conținea implicit coordonatele exacte și mă aflam pe traiectoria prestabilită. O asemenea eroare din partea bazei era exclusă. Poate modificaseră între timp mecanismul de răspuns automat... Poate... poate se defectase receptorul navei. L-aș fi putut verifica. Saturn era încă aproape, dacă trimiteam un semnal suficient de puternic spre el, paraziții reflectați ar fi fost de-ajuns pentru verificarea antenei. Cât ar fi durat? Ceva mai mult de o oră dus-întors. Dar nu, sistemele navei erau pe verde, dă-o naibii, nu s-ar fi putut defecta și antena și cipul de control deodată! Trebuia să mă liniștesc, trebuia să judec la rece, sigur omiteam ceva, sigur explicația era simplă, dar eu nu o puteam vedea. Unde era Priest când aveam mai mare nevoie de el? Lua-l-ar dracu'!

Mi-am zdrelit pumnul izbind în perete, apoi mi-am pocnit țeasta în ceva dur când legea conservării impulsului m-a trimis învârtindu-mă prin întunericul habitaclului. Asta m-a liniștit pe moment. Ciudat, dar durerea ascuțită avusese darul de a mă calma, de a mă reconecta la lanțul acțiunilor și efectelor imediate. Trebuia să caut ceva logic, trebuia să... Însăși conștientizarea acestei necesități mă înnebunea. Mințile-mi reveneau doar pentru a fi alungate imediat.

– Ce dracu' se întâmplă aici? am strigat, apăsându-mi degetele pe pomeții obrajilor.

– Nu înțeleg. Vă rog folosiți...

– Taci! Taci, fir-ai al dracului, taci!

N-a tăcut, ci mi-a repetat fraza aia a lui înnebunitoare, cu calmul modului Morgan-Freeman. Își bătea joc de mine. Nu mă mai puteam stăpâni. M-am luat cu mâinile de cap și-am început să plâng.

– De ce nu-mi răspunde baza? am scâncit, iar disperarea din propria mea voce m-a îngrozit și mai mult.

– Pentru că nu mai există.

Am tresărit.

– Repetă ultimul mesaj!

– Baza de pe Terra nu mai există.

Vocea modului Morgan-Freeman rămânea neutră, indiferent de ceea ce anunța.

Ecranul, pe care simularea drumului navetei de la lansare și până aici rulase încontinuu înainte și înapoi în tandem cu mișcarea planetelor, mi-a atras atenția. Un punct minuscul pe care nu îl observasem până atunci a căpătat strălucire, odată cu încă unul, puțin mai mare, care reprezenta Luna. Punctul pleca de pe Pământ cam la doi ani după naveta mea, se ajuta de gravitația Lunii pentru a accelera și se îndrepta către Marte.

– Ce reprezintă punctul ăla? Am întrebat.

– Clarke-Rama.

Mi-am șters ochii cu mânecile și m-am lăsat pe spătarul fotoliului. De ce îmi arătase computerul Clarke-Rama? Proiectul stației orbitale, nimic mai mult decât o imensă cisternă spațială autoghidată, mi-era cunoscut, știam că avea să fie finalizat în anii următori plecării mele. Dacă nu modificaseră și planul acela, trebuia să se plaseze pe o orbită foarte joasă în jurul lui Jupiter, de unde să aspire hidrogen din atmosfera gigantului. Așadar, o lansaseră deja. Bun, și ce dacă? Ce legătură putea să aibă asta cu pretinsa dispariție a bazei? Poate că-i schimbaseră destinația și-o transformaseră în altceva. Computerul probabil deținea informația. Cum i-aș fi putut-o stoarce? Trebuia să încerc prin întrebări simple.

– Baza s-a mutat pe Clarke-Rama?

– Nu, mi-a răspuns, baza nu mai există.

Am pufnit.

– Dar ce s-a întâmplat cu ea?

Mașinăria mi-a reluat simularea pe ecran. Nu înțelegeam.

Până la un moment dat.

Al doilea punct de pe ecran! Stația orbitală era doar începutul explicației, continuarea era... Luna. Își modificase orbita. Lucrurile începeau să se așeze într-o imagine nouă, oribilă, dar înfiorător de plauzibilă. Tot acel munte de metal pe care oamenii îl folosiseră ca să construiască cea

mai mare cisternă a tuturor timpurilor, acel colos care mă trimisese și pe mine să râcâi după fier în periferia sistemului solar adusese dezastrul!

*

Zece la puterea douăzeci și unu! îmi repetam întruna, ca pe-o litanie. Nu-mi aducea pacea, nu-mi alunga frica, dimpotrivă, inimaginabila însemnătate a numărului pe care mintea mea nu-l putea cuprinde mă îngrozea. Mă îngrozeau și noile fețe pe care i le descopeream cuvântului „singur". Eram singur în spațiu, eram singurul om care mai exista, eram ultimul și singurul reprezentant al unei specii pierdute. Eram singur, singur, singur! Demonii minții mele îmi șuierau în ureche, în timp ce imaginea Clarke-Ramei accelerându-se prin praștie gravitațională ajutată de Lună mi se contura înaintea ochilor în detalii mărunte, privind cele două puncte care-și continuau jocul pe ecran.

M-am ridicat de la consolă și am zburat afară din cabină. Ce-aveam de făcut trebuia să fac repede, până nu-mi zăbovea gândul prea mult. Zece la puterea douăzeci și unu de kilograme însemna doar de șaptezeci de ori mai puțin decât masa Lunii. Trasă înapoi de gheara atracției universale cu care stația orbitală se agățase de ea, Luna și-a regăsit orbita stabilă mult mai jos. Atât de jos încât a măturat cu mareele ei continentele Terrei. Cum fusese posibil? Cum nu-și dăduse nimeni seama? Oare, în disperarea lor pentru energie, omenirea uitase să evalueze consecințele cele mai directe și elementare ale faptelor ei? Ce mai conta? Omenirea plătise pentru greșeală... Iar eu rămăsesem singur!

Am intrat în ecluză și am tras aer în piept. Nu îmbrăcasem costumul. Am închis ușa interioară și am izolat-o. Acum trebuia să o fac, până nu mă învingea teama. Trebuia, alternativa era cu mult mai cumplită. Mi-am ținut respirația când am lovit cu podul palmei ciuperca. A-ți ține respirația în timpul decompresiei, în cazul nefericit în care te aflai în ecluză fără costum, era o greșeală de începător. Făcând-o, plămânii

aveau să-ți explodeze. Altfel, aveai vreo jumătate de minut în care să fii salvat. Dacă avea cine să te salveze.

Ecluza începu să elimine aerul. Urechile-mi vâjâiau. Ochii mă dureau. Nu am auzit-o, dar am știu când trapa exterioară s-a deschis. Durerea deveni insuportabilă. O ventuză încerca să-mi scoată mațele și ochii.

Credeam în reîncarnare. Totdeauna crezusem. Unghiile mi-au zvâcnit. Dar eu nu aveam să mă mai reîncarnez vreodată! Venele încercau să-mi iasă din carne afară. Nu mai existau embrioni, nu mai existau utere! Un gust puternic de sânge mi-a năvălit în toată gura. Efortul de a-mi ține ochii închiși devenise prea mare. Halal asceză, halal ultimă viață, halal perfecțiune!

Pleoapele mi s-au deschis sub presiunea globilor oculari și acolo, în fața mea, era Priest. Plutea. Fața îi era brăzdată de crăpături. Buzele și gingiile îi erau vinete, limba-i atârna afară din gura căscată, tumefiată ireal. Iar în ochii holbați, ieșiți din orbite, cu care mă privea îi rămăsese groaza. Nu mi-am putut reține urletul surd care l-a împroșcat cu sânge.

Și-n iminența morții, în clipa în care durerea a încetat și stelele au prins a se stinge una câte una, gândul lucid îmi zbură la oamenii care, totuși, mai trăiau, prizonieri, cum fusesem și eu, ai enclavelor metalice care susțin viața terestră, risipite prin sistemul solar. Într-una din ele zăcea înghețată și femeia mea... în al cărei pântec...

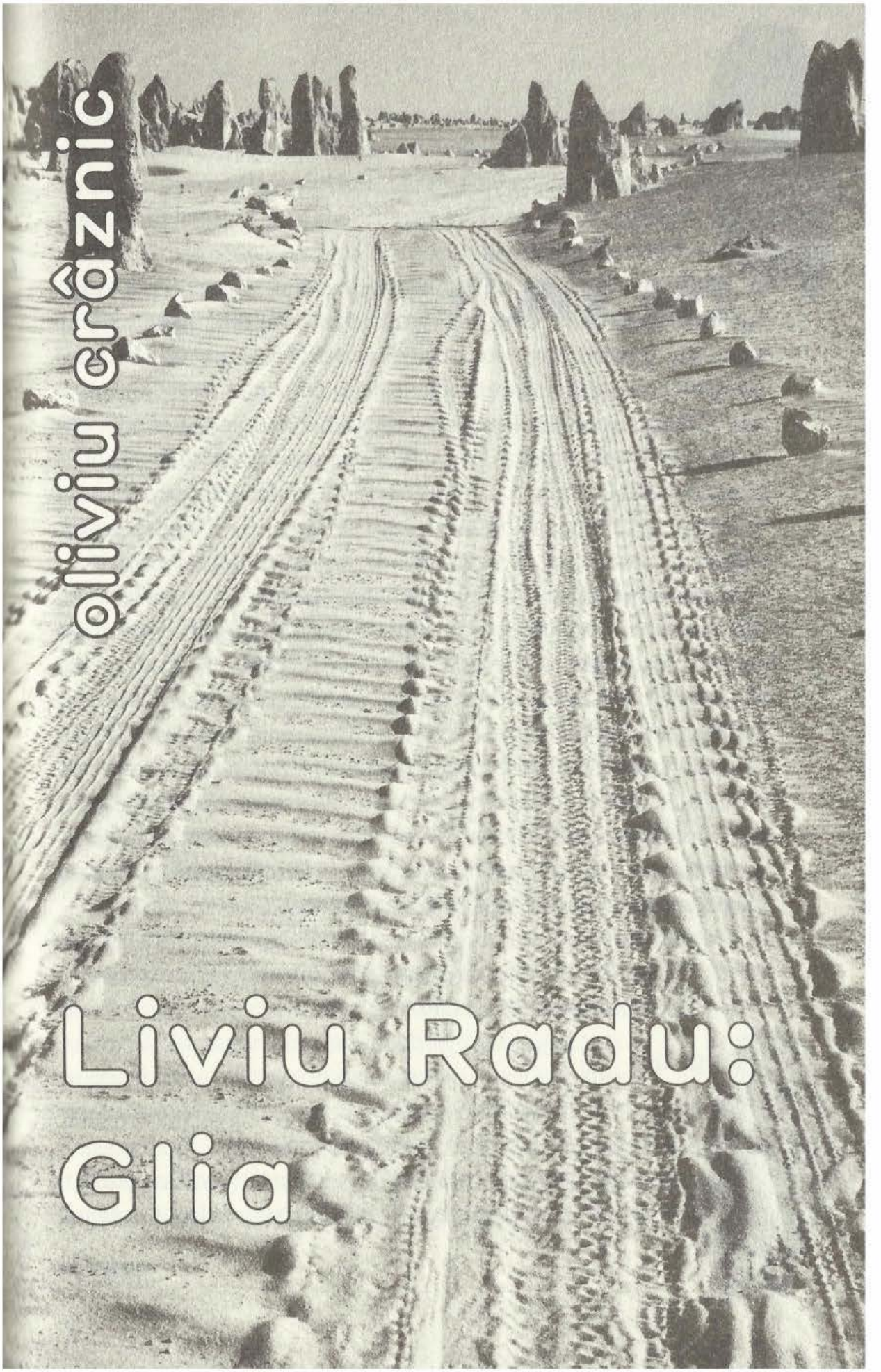
oliviu crâznic
Liviu Radu:
Glia

„GLIA": concept complex, invocând ideea de „patrie" ca şi ideea de „pământ", cuvânt cu origini nesigure, evoluat poate din latinescul „gleba" („bulgăre", „moşie"), amintind totodată de mitologicul „Geea" sau „Gaia", personificarea Pământului, devine în opera scriitorului Liviu Radu, după cum vom vedea în cele care urmează, „altceva", o planetă-oglindă a Terrei Antice, totodată asemănătoare şi substanţial diferită, o planetă-pretext pentru analiza sufletului uman, o Lume-cadru pentru aventuri de un tragism tulburător, ulterior o Lume-cadru pentru o nouă comedie umană...

Nu ne vom opri aici asupra numelui „Liviu Radu" – nu mai este necesar, celor doritori a afla mai multe despre scrierile unuia dintre cei mai prolifici şi mai iubiţi scriitori români recomandându-le să parcurgă articolul Liviu Radu, un scriitor prolific şi complet, publicat de subsemnatul în Colecţia de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice (CPSF) Anticipaţia nr. 5/2013 (medalion literar a cărui firească urmare o constituie articolul de faţă, deoarece tratează seria încheiată de autor după publicarea medalionului literar respectiv), ori excelenta monografie realizată de lect. univ. dr. Florin Pîtea, O introducere în opera lui Liviu Radu (Editura Millennium Books, 2014).

Ne vom opri, însă, asupra universului paralel ambivalent (tragic/comic) creat de autor, asupra atât de diferitelor cupluri de personaje Colb-Madby, respectiv Taravik-Kostik.

I. Tragedia.

Fantasticul, filosofia, credinţele şi sacrificiul ca repetabilitate necesară, întru salvarea (şi evoluţia) spiritului uman.

Opţiunea, apărut în 2004 la Editura Pygmalion (o reeditare realizată de Editura Nemira ar fi de dorit, drept încununare a trilogiei proaspăt

încheiate – Aventurile lui Taravik – pe care o vom prezenta în partea a doua a articolului de față), reprezintă al cincilea volum și, de asemenea, al doilea roman publicat de Liviu Radu în fructuoasa, îndelungata sa carieră – totodată, în opinia subsemnatului, cea mai complexă și cea mai spectaculoasă scriere a iubitului autor (de altfel, este și preferata acestuia, conform propriilor sale declarații din diverse ocazii).

Povestea (filosofică și fantastică deopotrivă) este plasată cu măiestrie într-o lume paralelă de tip „science fantasy", lume care amintește de Antichitatea Clasică, aflată în conflict cu proaspetele învățături creștine. Atmosfera grea, stilul superb și forța de netăgăduit a scriiturii o așază, dacă ar fi să o raportăm la alte mari opere ale literaturii universale, în aceeași categorie cu *Ben Hur* de Lew Wallace, cu *Salammbô* de Gustave Flaubert și cu *Quo Vadis* de Henryk Sienkiewicz.

Pe planeta Glia sosește o figură christică – Colb –, care are de înfruntat un dușman arhetipal, pe diabolicul extraterestru Madby. Prin controlul unei tehnologii superioare și prin comportamentul său tiranic, acesta din urmă se străduiește să înăbușe din fașă doctrina rațiunii și a iubirii, practicată de primul – doctrină care va da însă naștere, prin sacrificiu benevol și pe deplin altruist, neprețuitei moșteniri vegheate de „semnul roții" (atunci când, în punctul culminant al *Opțiunii*, ispășirea păcatului universal prin „tragerea pe roată" a „învățătorului" va ajunge să corespundă crucificării Mântuitorului din istoria religioasă cunoscută de noi...).

Tragedia, profund divină și profund umană, zguduie cititorul la nivel intelectual, la nivel sentimental și la nivel moral, lăsându-l să înțeleagă, așa cum înaintașii noștri au fost lăsați să înțeleagă prin pildele oferite de varii religii (de religia creștină, nu în ultimul rând), necesitatea filosofiei, necesitatea credinței în Bine, precum și necesitatea sacrificiului (repetat, uneori) întru susținerea unor valori absolute, destinate să schimbe fața lumii, să traseze o cale spre Ideal.

Desigur, mesajul cutremurător al romanului ar fi fost imposibil de realizat fără forța devastatoare a

personajelor, fără suspansul permanent derivat din acțiunea continuă, fără dialogurile strălucitoare și fără coerența universului Gliei, al cărui potențial infinit avea să se dovedească ani mai târziu, prin reluarea acestuia de către autor într-o nouă înfățișare, dar fără a i se abandona calitățile intens moralizatoare.

Până atunci însă, se cuvine să începem cunoașterea Gliei și a Imperiului latgan prin ochii veteranului Enor, cel care i-a cunoscut atât de bine pe stoicul Colb și pe haoticul despot Madby, pe Fiul creștin și pe extraterestrul-Zeu...

II. Comedia.

Fantasticul, filosofia, credințele și aventurile inițiatice ca amuzament, întru relaxarea (și evoluția) spiritului uman.

Parcurgând *Opțiunea*, îi este imposibil cititorului (ori criticului, ori istoricului literar) să nu remarce uriașa încrengătură de... opțiuni pe care, voit, le lasă Liviu Radu suspendate, ca pentru a relua și dezvolta aspecte în noi romane și/sau povestiri. Totuși, au trecut ani buni până când scriitorul s-a întors pe Glia, aducându-ne și pe noi, din nou, acolo, odată cu publicarea primului volum din seria care avea să cucerească instantaneu publicul iubitor de „light fantasy" à la Terry Pratchett: *Aventurile lui Taravik*.

Armata moliilor. O aventură a lui Taravik, roman apărut la Editura Nemira în anul 2012, extinde inevitabil universul *Opțiunii*, adăugându-i o nouă fațetă – o fațetă veselă, dar caracterizată prin aceeași profunzime de care dăduse dovadă și antecesoarea acesteia. Tonul operei este unul lejer, unui cititor atent și cult nu îi va fi însă dificil să detecteze, printre rânduri, problematica profund umană, inteligent deghizată sub haina umorului stilat.

Protagonistul menționat în subtitlu, Taravik, este un „curier independent" și un „caftangiu contractual", posesor (și prieten) al unui pegas vorbăreț, isteț și cu o singură aripă, numit Kostik. Picarescul erou (sau antierou...) își vede, în acest prim volum al seriei, însăși profesia amenințată de apariția unui așa-zis vrăjitor latgan, care dorește (aparent) să organizeze curse regulate cu o șalupă zburătoare.

Totodată, Taravik are serioase probleme cu iubita lui, Mariela (cunoscută şi sub numele de alint „Marieţa"), nemulţumită de lipsa lui de atenţie.

Pe acest fundal relativ mundan, dominat de problemele profesionale şi de cele personale ale lui Taravik, intervine direct puternicul zeu negru Khator, precum şi un (aproape) la fel de puternic rege proaspăt ridicat din mormânt, care are drept scop luarea în stăpânire a Gliei cu ajutorul fanaticei şi periculoasei Armate a moliilor...

Aventurile amuzante prin care ne poartă, în continuare, curierul Taravik şi pegasul Kostik – veritabil cuplu de comici – sunt punctate de discuţiile pline de spirit ale celor doi, care dezbat permanent problemele lumii Gliei (probleme, de cele mai multe ori, surprinzător de asemănătoare cu problemele lumii noastre, trecute sau prezente), dezbateri ale căror concluzii sunt întotdeauna pline de învăţăminte pentru cititor – fie că este vorba despre relevarea unor valori, fie că este vorba despre prezentarea unor avertismente cu privire la primejdiile pe care le implică o anumită mentalitate sau o anumită conduită.

În cel de-al doilea volum al seriei Taravik, *La galop prin piramidă* (Editura Nemira, 2013), prietenii noştri Taravik şi Kostik îşi continuă misiunea de Don Quijotte respectiv de Sancho Panza ai unui tărâm fantastic – aceeaşi minunată planetă Glia – în care pericolele închipuite de personajul principal al operei lui Miguel de Cervantes sunt înlocuite cu unele cât se poate de reale. Pentru că Taravik va avea de înfruntat, pe parcursul periplului său (din nou) iniţiatic, mumii, sfincşi, asasini cu motivaţii obscure, o zeiţă (a dragostei!) cu cap de pisică şi un zeu al lumii morţilor, un război civil care sfâşie Imperiul latgan şi implică Ţara Hatti (cu trimitere la evenimentele din istoricul Imperiu Roman şi din Egiptul Antic) şi câte şi mai câte.

Întâmplările pline de haz, ca şi în primul volum al seriei, sunt condimentate cu un permanent dialog al eroilor, un dialog în aparenţă naiv şi comic, dar care ascunde, în fapt, adevăruri umane esenţiale, valori, filosofii şi credinţe, asupra cărora fiecare dintre noi ajunge, vrând-nevrând, să mediteze temeinic, după ce închide cartea...

Şi, dincolo de umorul fin, rasat, aventura se transformă în suspans deplin în paginile dedicate legionarilor latgani conduşi de Primus Concordius Faber („Nisipul avea gust de moarte", suntem avertizaţi de îndată ce intră personajul în scenă, pierdut cu legiunile sale în necruţător deşert, pe urmele unui inamic dement de tipul antieroilor din filmul „Apocalipsul", acum sau din cartea lui Joseph Conrad, *Inima întunericului*), suspans pe care intervenţia neîndemânatică a protagoniştilor nu îl reduce – dimpotrivă, prin măiestria autorului şi prin abilitatea acestuia de a mânui tehnica antitezei şi a contrastelor, îl potenţează.

Simpatica şi fascinanta trilogie dedicată împiedicatului curier Taravik şi îndărătnicului său animal mitologic Kostik se încheie în 2014, odată cu apariţia pe piaţă a romanului *Înfruntarea nemuritorilor* (publicat tot de Editura Nemira).

Păstrând tradiţia „light fantasy" a primelor două volume şi, de asemenea, umorul filosofic ilustrat în special prin dialogurile Taravik-Kostik, întrepătruns şi aici cu fiori veritabili transmişi prin intermediul aventurilor întunecate prin care trece tribunul Primus Concordius Faber, pornit într-o misiune de asasinat şi ajuns, în cele din urmă, să se opună sfârşitului lumii („Primus Concordius Faber era mort", suntem avertizaţi de îndată ce intră personajul în scenă, după modelul din cartea a doua a seriei, cu privire la starea definitorie a latganului, nemuritor destinat să moară repetitiv şi să îşi sufere veşnic povara, întru scopul înalt trasat lui de către zeul Jo – Faber reprezentând aici o reminiscenţă deformată a personalităţii lui Colb, din *Opţiunea*, poate), *Înfruntarea nemuritorilor* introduce şi un umor popular, inedit faţă de volumele anterioare.

Romanul oferă ciclului o concluzie pe măsură, dezvoltând personaje principale şi secundare îndrăgite în prima şi/sau în cea de a doua mare „aventură" a lui Taravik (regele „mort"/nemuritor/reînviat Inutomeh, zeul negru Khator, balaurlătorul scuipător-de-insulte Mosolik şi, nu în ultimul rând, tribunul Primus Concordius Faber însuşi, probabil cel mai puternic şi mai complex personaj al seriei Taravik), subliniind anumite

puncte de vedere asupra unor aspecte filosofice sau morale de larg interes, mărind miza firului narativ şi furnizând cititorului atât de dorita bună dispoziţie, „la pachet" cu – de acum – obişnuitele referinţe culturale şi premise menite a asigura fundamentul evoluţiei individuale, prin modul particular în care fiecare dintre noi decide să răspundă întrebărilor ridicate, sau să interpreteze răspunsurile sugerate de autor prin intermediul poveştilor sale.

Astfel, o saga cu „happy-end" (ale cărei segmente pot fi parcurse şi separat, fără nicio dificultate, fiecare dintre acestea purtându-şi cu măreţie propria poveste, cu început şi cu sfârşit) ne îndeamnă să ne luăm „la revedere" de la zeii, de la eroii sau non-eroii şi de la creaturile planetei Glia – dar nu neapărat şi „adio". Poate povestiri independente avându-i în prim-plan pe Taravik şi pe Kostik, pe preotul Rosalik sau pe generalul nebun Caius Sempronius Machela, pe obdinii monoteişti sau pe polnii primejdioşi, care ameninţă însuşi marele Civis, capitala Imperiului latgan – poate noi romane care explorează alte planuri ale acestei lumi paralele ne vor bucura în viitor.

Autorul a ştiut să ne surprindă cu seria *Aventurile lui Taravik* atunci când ne aşteptam mai puţin – prin urmare, avem tot dreptul să ne aşteptăm la noi surprize...

III. Concluzia

Doar aparent antagonice, cele două versiuni ale Gliei (Glia lui Colb şi Madby, Glia lui Taravik şi Kostik) constituie, în fapt, una şi aceeaşi lume, identică în esenţă cu a noastră, bântuită de orori care pot fi oprite, uneori, doar prin sacrificiu de sine, dar caracterizată şi prin voie bună şi poftă de viaţă, prin momente liniştite, domestice, prin fericire şi bucurii.

Putem considera, astfel, că Liviu Radu a preluat şi a transpus elementele definitorii ale culturii şi ale societăţii umane într-o serie de opere de referinţă, asemenea lui Honoré de Balzac şi lui Cezar Petrescu, închegând un tablou complet şi fantastic, pictând în culori vesele şi în culori triste – culorile realităţii – cea mai frumoasă aventură dintre toate: aventura umană.

liviu radu

Ziua Dimensiunii Zero

STĂTEAM în pat, neîndrăznind să mă scol...

În mod normal, în fiecare dimineaţă, de îndată ce mă trezeam, mă duceam la tocul uşii, pe care fixasem o ruletă de pânză, şi-mi măsuram înălţimea. Întotdeauna era aceeaşi: un metru şi şaptezeci de centimetri. Apoi porneam aparatura de comparare şi verificam rezultatul măsurătorii raportat la etalonul eteric.

Făceam lucrul ăsta, zi de zi, de peste un an. De când cercetările mele în domeniul spiritual se concretizaseră într-o descoperire atât de stranie, atât de bizară şi neconformă cu opiniile generale, încât nu îndrăznisem să o comunic nimănui, de teamă să nu fiu considerat nebun sau şarlatan. Pentru că descoperisem că omul avea un suflet măsurabil, evidenţiabil prin măsurători de laborator. Sufletul, constituit într-o formă aparte de energie, se manifesta printr-o emisie de unde, a cărei lungime de undă era egală cu înălţimea trupului fizic. În teorie, lucrul acesta fusese cunoscut sau bănuit de mult. Eu reuşisem însă să construiesc aparatura necesară perceperii acestor unde, să le măsor caracteristicile...

Şi aşa, în fiecare dimineaţă, după ce mă trezeam, îmi măsuram înălţimea fizică, apoi o comparam cu etalonul eteric şi mă duceam la serviciu, neîndrăznind încă să comunic rezultatele cercetărilor până n-o să le aprofundez, n-o să găsesc fundamentările teoretice şi implicaţiile practice...

Într-una din zile am avut un şoc. Între cele două măsurători exista o diferenţă! Înălţimea fizică se dovedise a fi ceva mai mică decât cea eterică! Nu cu mult. Doar câţiva milimetri. Am bănuit o dereglare a aparaturii şi am verificat-o cu grijă.

În ziua aceea am întârziat la serviciu, iar şeful mi-a făcut scandalul de rigoare. Nu aveam nimic de făcut, ardeam toţi gazul, nu erau

contracte, nu erau nici bani, dar important era să ajungi la timp la slujbă şi să semnezi condica...

Aşadar mi-am reetalonat aparatura şi, a doua zi dimineaţa, m-am măsurat din nou. Ruleta arăta cei 1,70 în standard, dar lungimea de undă etalon crescuse iar.

Am încercat să judec logic. O diferenţă de câţiva milimetri nu însemna nimic. După cum ştim cu toţii, vertebrele au între ele straturi de ligamente care se turtesc în timp. Poate stătusem prea mult în picioare, poate mă pândea o spondiloză. Iar măsurătoarea pe care o făcusem nu putea fi considerată chiar precisă. Câţiva milimetri reprezentau o abatere normală, în condiţiile respective...

Cu titlu informativ, mi-am întrebat aşa, într-o doară, colegii de birou dacă mă găsesc schimbat, dacă nu li se părea că m-am micşorat...

S-au privit stânjeniţi. Doar Gina mi-a răspus calmă, după ce mă privise un timp atentă, cu ochii ei de pisică egoistă:

– Deloc! Tot cu nasul pe sus! Poate că arăţi mai nervos ca de obicei... Te-oi fi surmenat rezolvând atâtea cuvinte încrucişate.

Şi, la fel de calmă, şi-a reluat croşetatul întrerupt pentru o clipă.

Numai că a doua zi, măsurătoarea cotidiană indica o creştere a înălţimii eterice de zece centimetri. Nu mai putea fi vorba de o abatere normală, de tasare de vertebre sau de alte prostii. Se întâmpla ceva!

Fenomenul mă îngrijora. Am început să examinez toate implicaţiile posibile. Nici vorbă de o dereglare a aparatelor. Le verificasem. O posibilitate ar fi fost creşterea lungimii de undă a emanaţiei eterice. Chestia asta îmi dădea peste cap toată teoria. Nu-mi părea rău de munca pe care ar fi trebuit s-o reiau, cât de faptul că, dacă teoria nu se dovedea corectă în totalitate, atunci tot ce făcusem nu mai avea sens. Nu puteam contrazice o teorie pe baza propriilor ei rezultate. Mi s-a părut mult mai logic să accept că înălţimea mea scăzuse, însă în corelaţie cu lucrurile din jur. Adică tot universul se contractase un pic, păstrându-şi însă proporţiile şi legile. Probabil că masa devenise mai densă... Nu, asta nu era posibil, legile fizicii ar fi trebuit să acţioneze altfel.

Am verificat serios, dar cât mai discret, cu ajutorul unor prieteni astronomi, dacă se remarcase vreo anomalie în univers. Nimic. Totul rămăsese ca de obicei.

Însă măsurătorile de dimineaţă dovedeau o scădere continuă a înălţimii mele reale, în raport cu cea eterică. Modificarea respectivă era exponenţială. De la o diferenţă greu de sesizat la început ajunsesem la diferenţe atât de mari, încât nu mai eram în stare să le urmăresc şi îmi construisem un aparat care corela automat cele două dimensiuni.

Ieri, raportul fusese de 1/1020.

Adică puteam ţine tot universul actual într-o mână a celui care fusesem cu o lună înainte...

Mă bântuiau întrebări chinuitoare: de ce nu sesiza nimeni o asemenea schimbare? De ce legile universale continuau să rămână valabile? Ce declanşase această contractare bizară, lipsită de orice logică, a întregului univers? Unde o să se oprească?

Sigur, auzisem, ca tot omul, de Big-Bang, de contracţia şi expansiunea universului, dar înţelesesem că asemenea procese durau miliarde de ani, că implicau schimbări profunde în structura materiei. Iar eu mă trezisem că universul se contracta cu o viteză uluitoare păstrându-şi toate carecteristicile. Viaţa cotidiană se desfăşura netulburată, nimeni nu remarcase nimic...

Presupunând că aş fi încercat să-mi fac publică descoperirea, ce credibilitate aş fi avut? Treaba asta îmi măcina nervii, ca râşniţa hodorogită de cafea a vecinei, pe care o auzeam în fiecare dimineaţă, prin zidul subţire al bucătăriei.

Exista o singură explicaţie logică. Înnebunisem. Dar dacă înnebunisem, n-ar fi trebuit să-mi dau seama. Citisem undeva chestia asta. Totuşi, probabil că eram nebun cu adevărat, din moment ce nu eram convins că-s nebun.

După asemenea meditaţii liniştitoare, cu care-mi începeam ziua de câtva timp, m-am decis să mă ridic totuşi din pat. M-am apropiat de aparatura de măsură. Renunţasem de mult la ruleta fixată de tocul uşii. Deţineam un echipament modern, cu tot felul de senzori şi detectori

legate la un calculator care făcea şi calculul raportului între înălţimea reală şi cea eterică. Majoritatea sculelor le împrumutasem de la serviciu, că tot stăteau degeaba şi nu le mai ţinea nimeni evidenţa.

Cu o strângere de inimă, am pornit drăcovenia şi m-am instalat sub bara de oţel etalonată. Apoi, după ce luminile ecranelor mi-au semnalizat că operaţia se sfârşise, fără ca pacientul să decedeze, m-am apropiat grăbit de calculator.

Pe ecran, cu litere albe pe fond albastru, un text:

INALTIMEA REALA RAPORTATA LA CEA ETERICA = ZERO

Am înlemnit. Acceptasem ideea absurdă că universul îşi reducea dimensiunile într-un mod nebunesc, cu o viteză înspăimântătoare, reuşind să păstreze aparenţele normalului, dar faptul că această contracţie universală se sfârşise, că ajunsesem la dimensiunea zero, avea o implicaţie extrem de profundă: atinsesem acel punct de singularitate despre care vorbeau fizicienii, momentul Marelui Bum! Toată masa universului se afla înghesuită într-o sferă fără dimensiuni. Ce urma? Logic vorbind, nu existau decât două posibilităţi: fie ca universul să dispară, regenerându-se iar, sub o altă formă, reluându-şi ciclul fără de sfârşit, fie să înceapă să se expandeze, fără ca nimeni să sesizeze ceva, viaţa continuându-şi cursul normal, iar universul să ajungă iar la dimensiunile obişnuite.

Ambele ipoteze aveau şanse egale.

Am rămas un timp nemişcat, cu mintea golită de gânduri... Apoi, supunându-mă unui impuls ilogic, m-am decis să ies în stradă, să văd ce se întâmplă. Acelaşi impuls straniu m-a făcut să intru în baie, să mă spăl bine şi să mă rad cu grijă (un lucru pe care nu-l făceam de obicei). M-am îmbrăcat în costumul cel bun, pentru ocazii. Ciudat, nu simţeam resemnare, ci o împăcare plenară, de parcă aş fi ajuns la capătul unui drum greu, obositor...

Ieşind pe uşa blocului, am descoperit cu surprindere că strada era plină de oameni care mergeau tăcuţi, îmbrăcaţi sărbătoreşte. Se îndreptau cu toţii în aceeaşi direcţie. Fără să-mi dau seama de ce, i-am urmat.

Când am ajuns pe bulevard, am întâlnit o mare de oameni. Mărşăluiau solemni, fără să scoată o vorbă, cu zâmbete ciudate pe figură. De parcă ar fi aflat ceva extrem de important, mult aşteptat... Se auzea doar zgomotul paşilor pe caldarâm, în tăcerea aceea impresionantă, funebră...

Coloana a cotit spre stânga, pe lângă Cimitirul Reînvierea. Pe porţile acestuia se scurgea o mulţime de oameni. Unii îmbrăcaţi ciudat, după o modă dispărută de mult. Printre ei, cu aceeaşi figură solemnă, iluminat interior, l-am recunoscut pe domnul Papadopol, vecinul nostru de palier, care murise cu patru ani în urmă. Arăta la fel de elegant ca altădată, cu o garoafă la butonieră. Prestanţă dintr-o altă epocă, de fost ofiţer în garda regală...

Alături, plimbând între degete nişte mătănii mari din chihlimbar, un bărbat înalt, cu barbă albă, lungă, îmbrăcat într-un anteriu lung, cu fir de aur întreţesut în stofa albastră şi cu o cucă de samur pe capul pleşuv.

Nu mi-am dat seama când am ieşit din oraş. M-am trezit că în jurul meu câmpul se umpluse cu o mulţime imensă, ce mergea în aceeaşi tăcere încordată, hotărâtă, spre orizontul îndepărtat. Printre oamenii timpului meu am văzut soldaţi romani, cu platoşe de paradă împodobite în aur şi argint; daci cu căciuli împletite, ieniceri cu cuşme înalte de pâslă, cavaleri în armuri şi pelerine albe până-n pământ; germani blonzi, cu plete vâlvoi, împodobiţi cu bijuterii grosolane; tătari cu căciuli uriaşe din blană de oaie; huni cu figuri turtite; soldaţi în uniforme cenuşii, verzi, kaki, albastre...

Ţărani în cojoace şi femei cu ii brodate cu îndemânare; călugări în rase de şiac... Oameni îmbrăcaţi în piei, cu frunţi joase şi cu braţe prea lungi...

Milioane de oameni care călcaseră pământul acesta, care îşi găsiseră odihna...

Priveam fără să mă mir, fără teamă sau întrebări, înăuntrul meu simţeam răspunsul.

Iar când am ridicat ochii spre orizont şi am privit deasupra mării de capete ce se tălăzuia înainte, am văzut silueta imensă, uriaşă, plină de slavă şi măreţie, către care ne îndreptam. În depărtare, dăltuit în lumină şi iubire, se afla El, care venise să împartă dreptatea finală.

Lumea noastră se sfârşise. Venise rândul alteia, oricare ar fi fost ea.

jy yang

mâinile reci și mirosul de sare

ANJA se întoarce acasă cu plasa de cumpărături şi-şi găseşte soţul mort şezând sprijinit cu spatele de gardul alb, pe care îl construise chiar el, şi prefirând printre degete smocuri de iarbă, risipind în vânt printre degetele osoase firele smulse din rădăcini. Anja nu-şi aduce aminte cu ce era îmbrăcat atunci când a murit, dar silueta subţire şi lunguiaţă de la intrare poartă hainele pe care ea le dăduse de pomană cu săptămâni în urmă – geaca de vânt cenuşie şi pantalonii de aceeaşi culoare. Când o îmbrăţişează, cuprinzând-o ca într-o menghină cu braţele scheletice, îi simte mâinile reci şi părul mirosind a sare.

– Barca a ajuns mai devreme, îi spune el. Te-am luat prin surprindere?

În moarte, ca şi în viaţă, nu ştie ce să-i răspundă.

– Pot să intru? o întreabă.

– Poarta nu e încuiată.

Gardul are o încuietoare, dar Anja nu o foloseşte niciodată. Ar trebui să ştie asta.

El lasă capul pe-o parte, iar lumina îi cade ciudat pe irisuri, făcându-le să lucească în nuanţele curcubeului, ca ochii de peşte.

– Pot să intru?

Ea încuviinţează în tăcere.

În bucătărie, îi studiază forma spatelui, în vreme ce el se învârteşte de colo colo, spunând că îi va pregăti ceva de mâncare. Liniile albe ale umerilor şi gâtului sunt exact aşa cum şi le aminteşte, dar parcă mişcările lui sunt puţin forţate, ca ale unei dubluri nereuşite. Sau poate doar i se pare.

Îi găteşte ouă, cârnaţi şi peşte. Ea nu se atinge de farfurie când i-o aşază în faţă.

– Nu-ți place?

Lasă liniștea să înghețe spațiul dintre ei.

– Nu mai e ca acum trei sute de ani, rostește ea, în cele din urmă. Nu mai durează luni de zile până ce veștile de pe mare ajung la țărm.

El clipește către ea din ochii limpezi.

– Am aflat chiar în ziua în care ai fost aruncat peste bord. Au trecut săptămâni bune de atunci. Te-am și înmormântat.

El înclină din cap.

– Am vrut să te vizitez.

În vocea lui se cuibărește un dor straniu și flexibil, căruia nu i-a dat glas cât a trăit. Ea nu știe ce să-i spună.

– Pot să rămân peste noapte?

– Aș prefera să n-o faci.

Atunci, el pleacă fără o vorbă. Locul în care s-a proptit cu mâinile pe tejghea e rece la atingere. Și umed.

*

În noaptea aceea, în patul lor conjugal deprimant de mare, Anja visează noaptea în care a făcut ultima dată sex cu soțul ei. S-a urcat pe el, iar mâinile și picioarele li s-au încâlcit ca algele. În vis, soțul ei are sâni și o cascadă de bucle rebele îi înconjură chipul insuportabil de familiar. Când se trezește, neliniștea o determină să verifice toate ferestrele din casa lor tăcută. Nimic, doar siluetele împletite ale copacilor. Se întinde din nou în patul gol, așteptând răsăritul.

A doua zi, se întoarce de la talcioc, unde vânduse alte câteva lucruri, și îl găsește pe straniul vizitator așteptând la poartă, cu o cutie mare de polistiren în brațe.

– Cămara ta e goală, îi spune el. Ți-am adus câte ceva.

În cutie are macrou și sepie și pești exotici colorați, cu ochi turtiți, pe care ea nu-i recunoaște. Mirosul mării plutește în preajmă-i, puternic, dar nu copleșitor.

– Mulțumesc, îi spune ea, pe un ton șovăitor.

Acum Anja e foarte sigură că acesta nu este soțul ei decedat, care nu-i aducea niciodată nimic când venea de la muncă, în afară de nervi și supărare. Ar trebui să gonească apariția aceasta, să-i spună să plece și să nu se mai întoarcă vreodată. Dar nu o face. Nu a fost niciodată în stare să ia asemenea hotărâri.

Anja ia cutia și mâinile li se ating preț de-o clipă, piele rece pe piele caldă. Fantasma se trage înapoi, cu zvâcnet de pește speriat.

– Rafturile tale sunt goale, iar podeaua e plină de cutii, remarcă el. De ce?

– Vând casa, îi răspunde ea. Am nevoie de bani. S-ar putea să mă mut înapoi la părinți, în oraș.

– E departe de mare? E departe de-aici?

– Da.

Liniștea se ghemuiește din nou între ei.

– Pot să intru? o întreabă.

– Nu, răspunde ea, apoi adaugă: să nu intri în casă când sunt plecată.

*

A doua zi, dimineața, Anja se trezește din cauză că nu poate respira, ceva îi blochează gâtlejul și pieptul. Aplecată deasupra chiuvetei din baie, tușește repetat și simte un mic obiect solid ieșindu-i din esofag în gură. Scuipă o monedă veche din aur acoperită cu o crustă coclită, verzuie. Îngrozită, vomită de mai multe ori. Monedele cad una după alta pe porțelan, cu un zornăit ascuțit. Când se golește pe dinăuntru, numără douăsprezece piese. Monede romane vechi, găsite probabil într-o epavă. Simte că o cuprinde o furie irațională.

Când își îndreaptă spatele, vede în oglindă chipul soțului ei mort. Sare speriată și se lovește la cap. O jumătate de țipăt scapă din plămânii ei epuizați. Ochii turtiți ai nălucii se umplu de îngrijorare.

– Nu am vrut decât să te ajut.

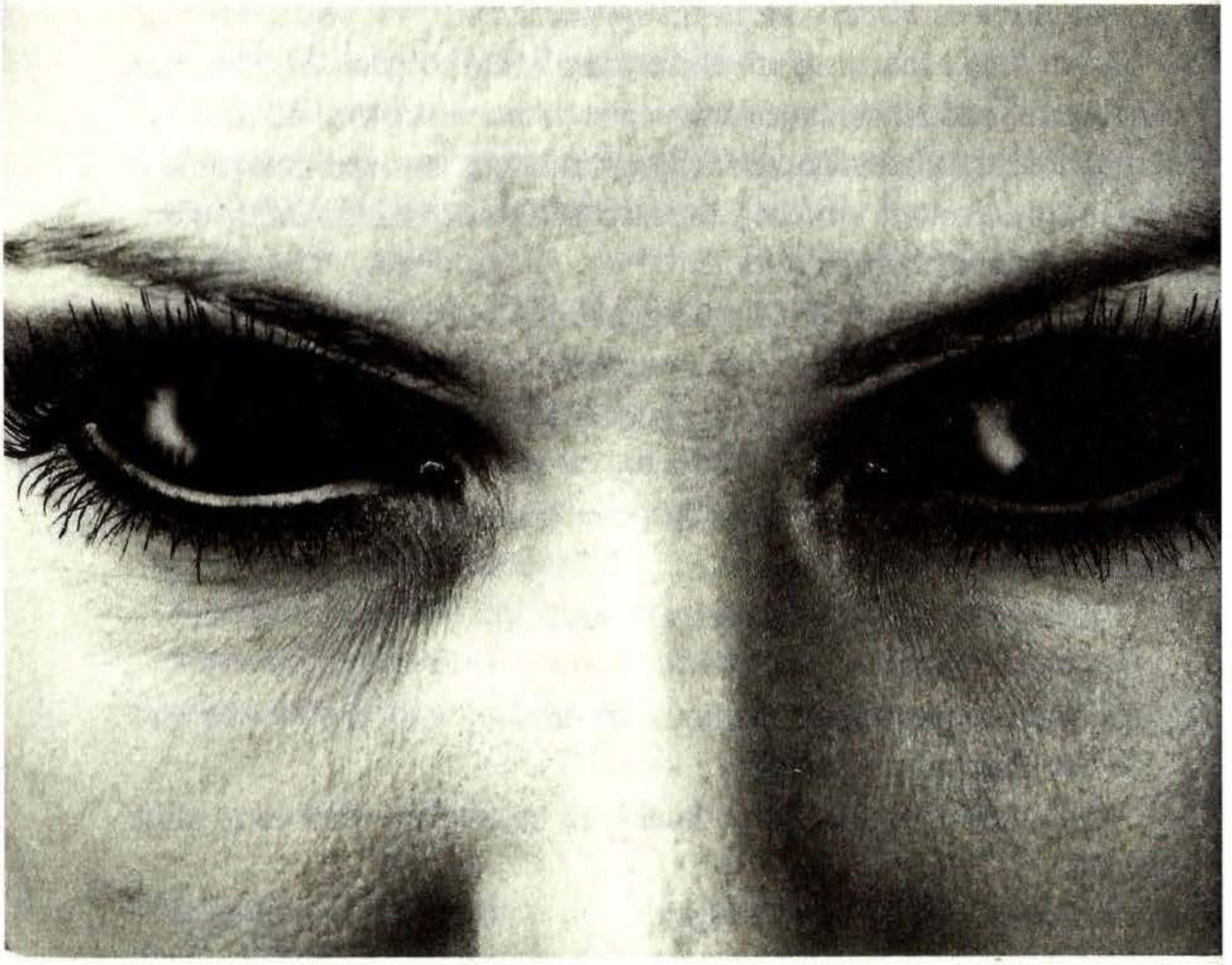

– De ce-ai venit?

– Te-a copleşit singurătatea. Am simțit asta.

Anja se întoarce spre el, face doi paşi, apoi se oprește.

– Ai ştiut că mă simt singură? Atunci unde ai fost acum zece ani? Dar acum cincisprezece ani? Unde ai fost când mă căsătoream cu un bărbat pe care nu-l iubeam?

Chipul rămâne tăcut, cu ochii trişti, iar ea se întoarce, sprijinindu-se de chiuvetă.

– Înfățișarea asta îți place mai mult?

În oglindă, figura soțului ei mort se preschimbă într-un chip de femeie cu ochi de culoarea valurilor pe timp de furtună, înconjurat de un

nor de păr din spumă de mare. O viziune din copilărie, veche de zeci de ani.

Anja se trage înapoi.

– Îi păstrezi fotografiile într-o cutie, sub pat, spune apariția. Cine e?

Anja ia un pumn de monede și le aruncă în ea.

– Pleacă, îi cere, cu respirația întretăiată. Am trăit prea mulți ani în minciună. Nu mai vreau.

*

În noaptea aceea o trezește tunetul. O siluetă lunguiață așteaptă printre copaci, la fereastra ei. La lumina fulgerului, pielea cu irizații a vizitatorului și părul său din iarbă de mare – lung până la talie – scânteiază umed, iar apa îi alunecă pe sânii mici și solzoși. Branhiile se umflă sub linia maxilarului, iar ochii rotunzi, fără pleoape, o fixează când deschide fereastra.

– Tu ești. Te-ai întors.

Silueta mișcă din cap a încuviințare.

– Acum înțelegi de ce nu m-am arătat ție sub forma mea adevărată?

– Vino mai aproape, șoptește Anja, iar creatura se târăște printre copaci, până pe pervazul ei. Are labe de broască-țestoasă, ascuțite și membranate. Anja se întinde și o atinge pe mâna rece și umedă, îndoită și terminată cu gheare. Ființa se retrage scurt, dar nu-și dezlipește de Anja ochii plini de speranță. Ploaia care intră în casă miroase a sare.

– Cum e acolo, sub apă? întreabă Anja.

– Frig, îi răspunde creatura, și pustiu.

Oare câte nopți a visat aceasta la căldura soarelui? Tot atâtea nopți cât a visat și Anja că o îmbrățișează marea rece, eliberatoare?

– Pot să intru?

Anja încuviințează în tăcere.

Cold Hands and the Smell of Salt, 2015

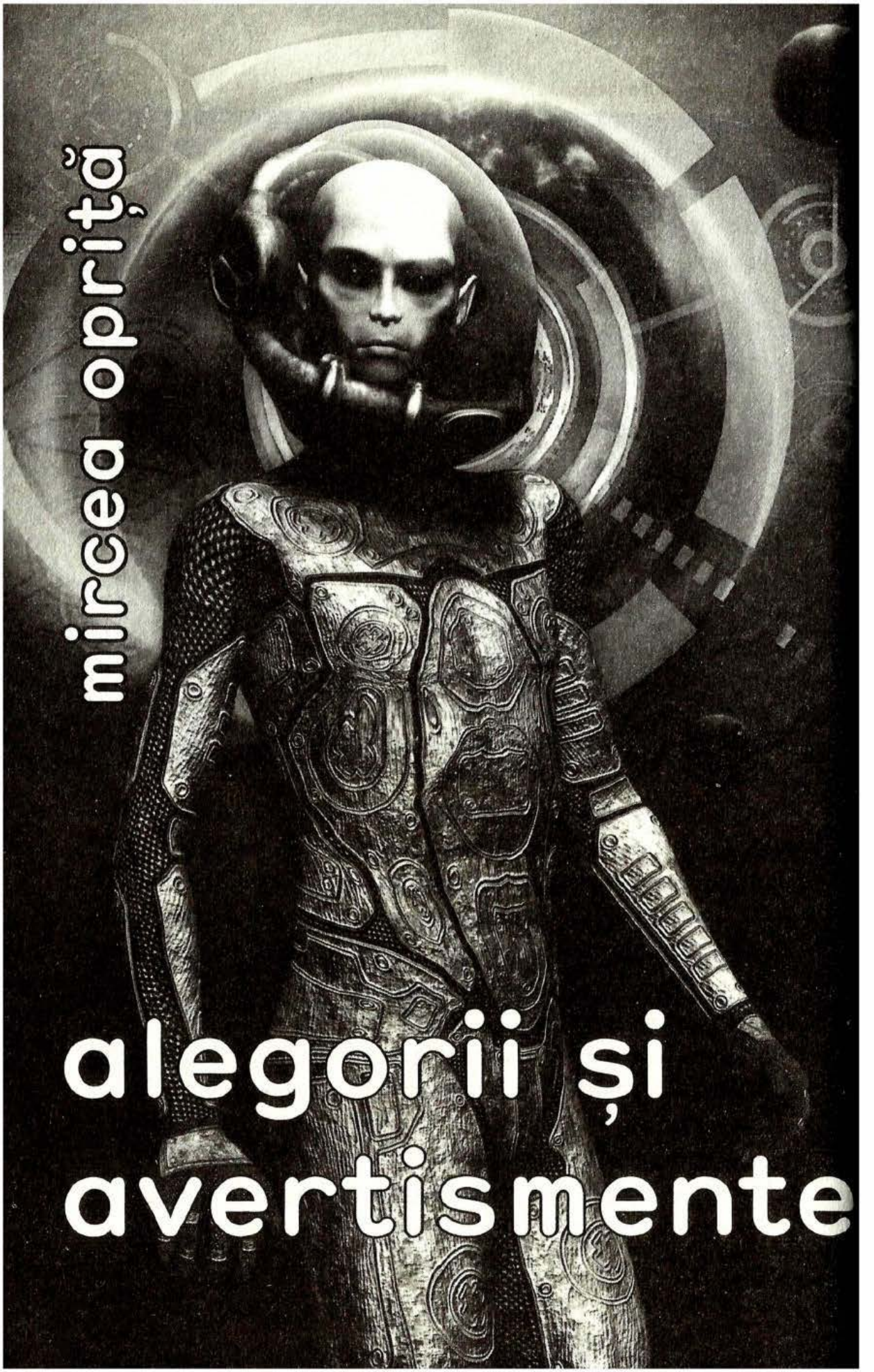
mircea oprița
alegorii și
avertismente

MIRON

Scorobete, poet și prozator, s-a născut în comuna Răchitova, județul Hunedoara, la 1 mai 1933. După gimnaziul urmat la Petroșani și Călan, a absolvit în 1953 școala pedagogică la Deva, iar mai târziu Facultatea de Filologie a Universității din Cluj. Între 1957 și 1970 a fost redactor la revista *Tribuna*, apoi director adjunct (1970–1983) la Studioul de Radio Cluj. A colaborat la *Luceafărul, Steaua, Tribuna, Iașiul literar, Scrisul bănățean* și alte reviste de cultură existente în epocă. A debutat editorial cu volumul de versuri *Manuscris* (1962), urmat de mai multe culegeri de poezie: *Fântâni, Ultima vânătoare de toamnă, Scrisori din Isihia, Imperiul unei singurătăți*. În proză a publicat culegerea de schițe și povestiri *Drumul Gomorei* (1967), romanul *Meduza* (1976), precum și literatură pentru copii („Povești din curtea mea", „Marile vacanțe" etc.), cărora le-a adăugat cărți de publicistică și lucrări de teatru radiofonic. Interesul său pentru literatura de anticipație s-a declanșat la mijlocul anilor '60 din secolul trecut, când Colecția „Povestiri științifico-fantastice" și seria dedicată genului de Editura Tineretului au reușit să atragă un număr de scriitori specializați în mainstream-ul literar, între care clujenii Constantin Cubleșan și Leonida Neamțu. Debutul în SF al autorului este povestirea „Masca", publicată în CPSF nr. 276, la 15 mai 1966. Au urmat trei volume cu povestiri și nuvele de anticipație: „Femeia venită de sus" (1971), „Crâncena luptă dintre «Ate» și «Abile»" (1976) și „Trofeul" (1980).

Poezia lui Miron Scorobete ține de categoria tematică și stilistică a tradiționalismului transilvan, fiind în esență un „amestec de ironie subtilă și lirism difuz", cum observa la un moment dat criticul Petru Poantă. Aceste calități definitorii se transferă și asupra SF-ului cultivat de autor. Scorobete rămâne în mod preponderent poet, dar abordările sale

ironice virează adesea și spre coordonata satirică în povestiri ce prelucrează motivele genului. Acestea din urmă sunt folosite mai curând ca niște insolite puncte de plecare, pentru rezonanța lor generică, nicidecum în dezvoltări clișeistice, dintre cele ce riscă să fie produse în serie, pentru consumul popular. Soluțiilor tehnice ale anticipației li se preferă dirijarea unor elemente specifice spre efecte preponderent literare, rezultate fie din parodia unor automatisme ale genului, fie din parabolele imaginabile cu concursul motivelor amintite. *Femeia venită de sus* a fost publicată inițial în două numere din Tribuna, în 1968, cu titlul schimbat de redacție în banalul *Femeia extraterestră*, datorită suspiciunilor cenzurii: să nu se înțeleagă cumva că ar fi vorba de vreo aluzie la parașutarea într-o urbe luată prin surprindere a vreunei femei politice de la cel mai înalt nivel al ierarhiei de partid. Lucru oricum exclus de o lectură corectă a povestirii, unde convenția autorului privea o temă fundamentală din SF-ul clasic, contactul pământenilor cu mesagerul altui corp ceresc. Un contact iremediabil eșuat, aici, în ciuda interesului stârnit în avalanșă de „femeia extraterestră", ori poate că tocmai din cauza acestuia.

Ce se întâmplă în povestire e simplu și fără miză pentru împătimiții genului: o necunoscută din Cosmos descinde într-un oraș de provincie ca să suporte efectele fioroasei curiozități populare, pe de-o parte, iar pe de alta, suspiciunile oficialităților blocate în mentalitatea obtuză și în limbajul de lemn al momentului respectiv. Mărginirea celor vizitați nici măcar nu încearcă să-i identifice musafirei planeta de baștină. Omul comun se mulțumește s-o creadă „marțiană" și să-și satisfacă vicioasa înclinație spre subiecte senzaționale cu informațiile exaltate produse de subiect. Dintr-o prudență proiectată în ridicol, femeia va fi vârâtă „într-un container special, cu care de obicei se transportă substanțele radioactive" și izolată în serele cu plante tropicale ale Grădinii Botanice, până se va stabili la vârful deciziei politice ce urmează să se facă în privința ei. Nerăbdătoare, gloata curioșilor asediază obiectivul turistic pomenit, prilej potrivit pentru o năvală asupra întregului cartier

înconjurător. Se produc astfel scene halucinante, trecute mult dincolo de pitoresc, în comicul absurd:

„O mulțime enormă, nediferențiată, se revărsa cu greutate, vâscos, pe toate străduțele, cucerind palmă cu palmă panta ce ducea spre cele câteva hectare de pădure ale grădinii. Mașini de toate mărimile și culorile, cu frânele încordate, încercau să se miște, să-și facă loc cu boturile printre corpurile înghesuite unul în altul, compact. Un camion prăfuit rămăsese ca înnămolit în mijlocul străzii. De sub prelată, chipuri comune de țărani și țărănci tinere priveau masa ce se opintea să curgă pe lângă ei. Ochii lor erau transfigurați de o fericire năucitoare, încât era limpede că nu țin să vadă și altceva, că spectacolul îi satisface și atât, prin absurdul său. De altfel, fără ca ei să știe, șoferul dezarmat părăsise cabina și intrase în șuvoiul gros, ei rămânând, punct stabil, deasupra mulțimii învălurite, ametiți de ceea ce li se arată ochilor. Pe margini, balcoanele, nefolosite probabil de la zidire, erau înțesate. Prin grădini, peste rondurile stilizate cu pasiune de maniac, grupuri iuți se fugăreau, tăcute, conspirative, escaladând gardurile, dintr-o curte în alta, cu planul manifest de a ajunge sus înaintea populației opintite în stradă. Claxoanele realizau o hărmălaie de iad. Copiii apucați de panică erau arborați deasupra capetelor ca argumente pentru o imposibilă întâietate. Țipete de femei revendicau privilegii. Se cerea de pretutindeni ordine și se căutau cu disperare soluții de înaintare mai rapidă."

Miron Scorobete construiește cu amuzată răbdare spectacolul unei isterii colective, imginându-și paradisiaca Grădină Botanică plină de vandali inițial euforici, ulterior căzuți într-o ridicolă neputință. Înghesuiți unul în altul, fără vreo șansă de a se retrage din coșmarul pornit de propria lor curiozitate bezmetică, oamenii sunt nevoiți să suporte săptămâni întregi, sub cerul liber, arșița zilei deopotrivă cu bezna nopții. La adăpostul întunericului, „grupuri masive se furișau pe porți sau peste ziduri", punând presiune suplimentară pe miile de concetățeni deja prizonieri ai locului sinistrat. O municipalitate intrată în panică le trimite apă și

hrană din mână în mână, îi bombardează cu mesaje de îndoielnică solidaritate sau cu „călduroase apeluri" la rezistență – fizică și psihică – pe poziții. Cei leșinați, sfârșiți de-a binelea de boală ori chiar decedați, vor fi ridicați sporadic cu elicopterele, gesturi urmărite de o mare de capete bântuite de efemere valuri ale speranței. Ziarele li se trimit sinistraților în pachete căzute din cer, ca să mai poată trăi un sentiment de participare la viața de convențională rutină a orașului, iar scrisorile de familie, neputând să mai ajungă la destinatari, sunt citite de alții, cu voce răspicată, și primite de ceilalți ca și cum lor le-ar fi adresate.

Dacă ideea contactului cu lumile raționale extraterestre rămâne totuși vagă, abia un pretext pentru declanșarea unei versiuni moderne de nebunie umană, un alt motiv din registrul clișeelor genului avansează rapid în scenă, ocupând-o cu totul. Englezul John Brunner l-a pus excelent în valoare în romanul său Stand on Zanzibar, viziune distopică întemeiată pe tendința suprapopulării necontrolate a Pământului într-un viitor previzibil. Nu putem vorbi de o influență directă, deoarece atât romanul lui Brunner, cât și proza lui Scorobete (varianta primă, din Tribuna) au apărut în același an 1968. Femeia venită de sus își dezvoltă alegoria în termeni de satiră socială și de moralitate omenească (precară), însă impresia de ansamblu este aceea că autorul român analizează fenomenul în eprubetă, concentrându-l „experimental" în perimetrul Grădinii „sale" botanice. Și, întrucât e poet, nu va rata prilejul unei rezolvări de poezie tristă, singura ce mai poate erupe din cenușa demenței colective, după ce caruselul acesteia din urmă se va opri, în sfârșit. Nu înainte, însă, de a ieși la iveală faptul că tocmai elementul declanșator, curiozitatea mulțimii pentru reprezentanta simbolică a stelelor, era – în esență – frivolă și superficială. Moralist, autorul concentrează într-un nucleu exemplar vicii criticabile ale unei întregi societăți omenești. E aici o școală de tradiție a satirei universale, care conduce până departe în urmă, la Jonathan Swift.

Maniera aceasta se regăsește, memorabil ilustrată, și în nuvela intitulată „Nesfârșitele necazuri ale piticilor". Textul apărea tot în primul volum SF al lui Miron Scorobete, dar cu un titlu jucăuș, mai

puțin adecvat unei sugestii alegorice: Abatele, Piticul, papagalul și pisica. Pretextul generic e găsit acum în ideea unei stranii dezechilibrări a legilor fizicii actuale, având ca rezultat descreșterea continuă și alarmantă a staturii personajelor. Tema nu era nouă, dacă ne amintim romanul lui Richard Matheson, *The Shrinking Man* (1956), unde un american nefericit se vede descrescând de la înălțimea de 1,80 metri la doi centimetri. Scorobete nu-și conduce „piticii" chiar până la dispariția fizică, însă confruntarea lor cu obiectele tradiționale ale civilizației „înstrăinate" decurge în același mod.

Într-un bloc de locuințe absolut obișnuite, casa scărilor ajunge să fie percepută ca o prăpastie, trotuarele exterioare produc impresia năucitoare a unor autostrăzi, iar vechile autobuze, aflate în circulație prin oraș, pretind să fie servite de largi echipe de manipulanți. În această nuvelă, nu doar un singur om suferă micșorarea, ci o întreagă omenire, ceea ce-i permite autorului să-și orienteze din nou discursul spre alegoria socio-politică, rezolvând situațiile insolite în scene burlești și prin comentarii de o vervă ironică remarcabilă. Iată una dintre cele mai nevinovate:

„Se descoperi cuprins de o nouă spaimă la vederea minusculilor compatrioți, dar și de o satisfacție secretă că procesul, așa cum afirma Abatele, e general, că nu acționează numai asupra lui. Cunoscu chiar un fel de voluptate să se amestece printre ei, să se măsoare din ochi cu ei, să observe că în raport cu ei înălțimea lui nu justifica niciun fel de complexe. El, taciturnul, savantul fără prieteni, exceptându-l pe Abate, omul pierdut în calcule și în tărâmuri pur teoretice, chiar opri pe câțiva, îi salută ceremonios, îi întrebă ce mai fac și dete mâna cu ei. Da, trăiai o infinită fericire să întâlnești oameni de mărimea ta, să stabilești similitudini. Societatea, amenințată să se destrame din pricina unei anomalii, promitea să se înjghebeze pe baze noi. Se așteptase să întâlnească uriași, indivizi neatinși de dezastru, pe lângă care să se strecoare cât mai neobservat, să le treacă eventual printre picioare, și se regăsea între semeni, între ființe la fel de vulnerabile ca și el, între oameni."

Deși atinse de „piticie", ca liliputanii lui Swift sau, venind pe terenul anticipației românești, ca reprezentanții viitorului în viziunea unui precursor de felul lui Demetriu G. Ionnescu („Spiritele anului 3000"), jucăriile umane din „Nesfârșitele necazuri ale piticilor" se comportă la fel de irațional precum deja pomeniții asediatori ai Grădinii Botanice. Nu mai puțin vicioasă și vinovată, curiozitatea lor de acum vizează propriile lor existențe, pe care o tehnică infailibilă le spionează continuu și le pune, ca spectacol gratuit, la dispoziția tuturor. Cățărați care pe unde, pe mobile de apartament sau pe mese de birouri, ori pur și simplu opriți pe străzi dinaintea marilor ecrane publice, omuleții lui Scorobete manifestă o mentalitate de Big Brother disipat în toate existențele. Se spulberă astfel orice iluzie de protecție și intimitate în acest univers al perversiunii morale, indiferent de dimensiunea fizică la care ar avea acces coruptul spirit uman.

Dacă în textele descrise mai sus purtătorii alegoriilor apar în imagini vizibil caricaturale, o altă proză mai întinsă, „Bătălia aerului", urmărește să însceneze alegoria în chip ceva mai realist. Nu însă și în afara convenției acceptate pentru întreaga nuvelă. Într-o lume a viitorului sufocată de poluare, un grup de experimentatori tineri și revoltați obține din partea establishmentului mondial dreptul de a experimenta în junglă soluții de remediere a calamității generalizate. Lupta împotriva poluării aerului degenerează treptat într-o acțiune de refacere pas cu pas a tiparelor urbane deja cunoscute, a activităților de producție industrială pe care asemenea structuri se sprijină, precum și a hățișului birocratic menit să justifice orice și să prezinte negrul drept opusul său. Ajuns în cele din urmă mai performant ca factor poluator decât restul planetei, orașul născut din sacrificarea junglei va fi atacat după un sfert de secol de alți tineri revoltați, care, în numele moștenirii lăsate generațiilor viitoare, pretind anchetarea aventurii anterioare și pedepsirea exemplară a celor vinovați. Cinismul oficial merge însă până acolo încât reprezentanții noii contestări să fie invitați sărbătorește a se alătura unui eșec perpetuu: „Spre a ne uni forțele întru atingerea aceluiași ideal

pe care îl visăm și pentru care militățm deopotrivă", așa cum sună amăgitoarea provocare.

Nu toate alegoriile lui Miron Scorobete conțin, imprimat în substanța lor epică, un sens avertizator atât de clar formulat. Povestiri ca „În seara aceea de mai", „Nava cosmică «Anteu» a fost deturnată?", sau „Crâncena luptă dintre «Ate» și «Abile»" înscenează în jurul unor pretexte SF desfășurări glumețe, ceea ce ni-l arată pe autor mai puțin preocupat aici de ținte grave, din repertoriul moralistului satiric. Anecdota lejeră și bonomă câștigă astfel teren. Un fenomen dubios (experiment al alienilor?) conduce la psihoza colectivă reprezentată de o erupție de figuri identice printre clienții obișnuiți ai unui restaurant. Tot o presupusă intervenție extraterestră asupra unei nave cu misiuni cosmice generează pe Pământ teorii ridicole, menite să explice pe cât de pedant, pe atât de aberant incidente spațiale aflate la granița dintre ipotetic și improbabil. O ironie glumeață vizează și revărsarea de energie speculativă dintr-un congres de ufologie, unde disputele teoretice lasă în umbră însuși obiectul controversat de la care pornesc, mulțumindu-se să prolifereze cuvinte cu semnificație doar pentru un cerc de maniaci incurabili.

Există două texte în care, în favoarea unui registru preponderent liric, alegoria evită manifestările ironiei, rezervate, cum s-a văzut, aberațiilor de comportament ale societății umane. Trofeul poetizează un trecut imemorial care trimite spre contemporaneitatea noastră, din miezul unei civilizații infinit superioare (pierite, bineînțeles), mesaje înregistrate nu în piatră sau metal, ci de-a dreptul în materialul viu al unor specii biologice de cursă lungă prin timp. O povestire despre timp este și Cosmina, ecou discret al basmului despre tinerețea fără bătrânețe și viața fără moarte. Personajul „uitat de timp", „rămas în afara lui", este aici un tânăr inginer militar transferat accidental din antichitatea Daciei romane în peisajul de nerecunoscut al provinciei respective, așa cum îl conservă detaliile știute astăzi de noi. Spre deosebire de oaza oferită prințului în basmul înainte pomenit, realitatea de peste milenii produce personajului dislocat din epoca sa impresii halucinante:

„Văd niște imagini terifiante, cu care ochii mei nu se vor obișnui niciodată. Oamenii, altfel părând perfect normali, se îmbracă oribil – iartă-mă, dar și tu ești contaminată de nebunia asta, porți o haină contrară celei mai îngăduitoare prescripții ale bunei-cuviințe – apoi zgomotele acelea pe care urechea omenească nu e în stare să le suporte, și nici nu vreau să-mi mai amintesc de casele pe roate care se deplasau singure, exact ca într-un coșmar. Toate simțurile îmi sunt biciuite, învinețite cu fasciile... Într-o seară, după ce m-am despărțit de tine, m-am dus în acel loc de unde odată am privit împreună lacul. Ochii mi-au fost injectați de niște lumini nefirești, de o putere și o agresivitate extraordinară... Și totuși, ceea ce este și mai greu, mai bine zis imposibil de suportat, nici nu sunt toate acestea. Dacă se poate imagina ceva mai crud și mai zdrobitor, acel ceva îmi provoacă chinurile cele mai mari. Imposibilitatea de a înțelege, lipsa oricărei logici, absența rațiunii."

Aici trecutul rămâne poetizat doar în mintea reprezentantului său eșuat vremelnic în viitor, întrucât reprezintă realitatea de sprijin a condiției sale naturale, și nu e de mirare că imaginile cu vestigii dintr-o Romă iremediabil distrusă sub povara secolelor îl oripilează. Un autor de SF mai tributar genului nostru ar fi făcut din personaj un ins ros de curiozitate pentru noua sa experiență, precum Auta din „Luntrea sublimă" de Victor Kernbach, cel strămutat în preajma „zeilor" marțieni coborâtori în străvechea Atlantidă. Spiritul conservator al poetului transilvan subliniază cealaltă latură posibilă, inadaptabilitatea producătoare de suferință. Dispariția tânărului în muntele de sare care l-a și expulzat într-o lume străină echivalează cu o recuperare temporală. Pentru Cosmina, martora miracolului sau a iluziei, gestul lasă în urmă aceeași poezie tristă pe care am mai întâlnit-o în finalul povestirii „Femeia venită de sus", când un alt *raisonneur* de catastrofe anticipative, Adam, descoperea imposibilitatea unei comunicări afective peste o genune de spațiu, cu o extraterestră ajunsă întâmplător de cealaltă parte a unui perete transparent.

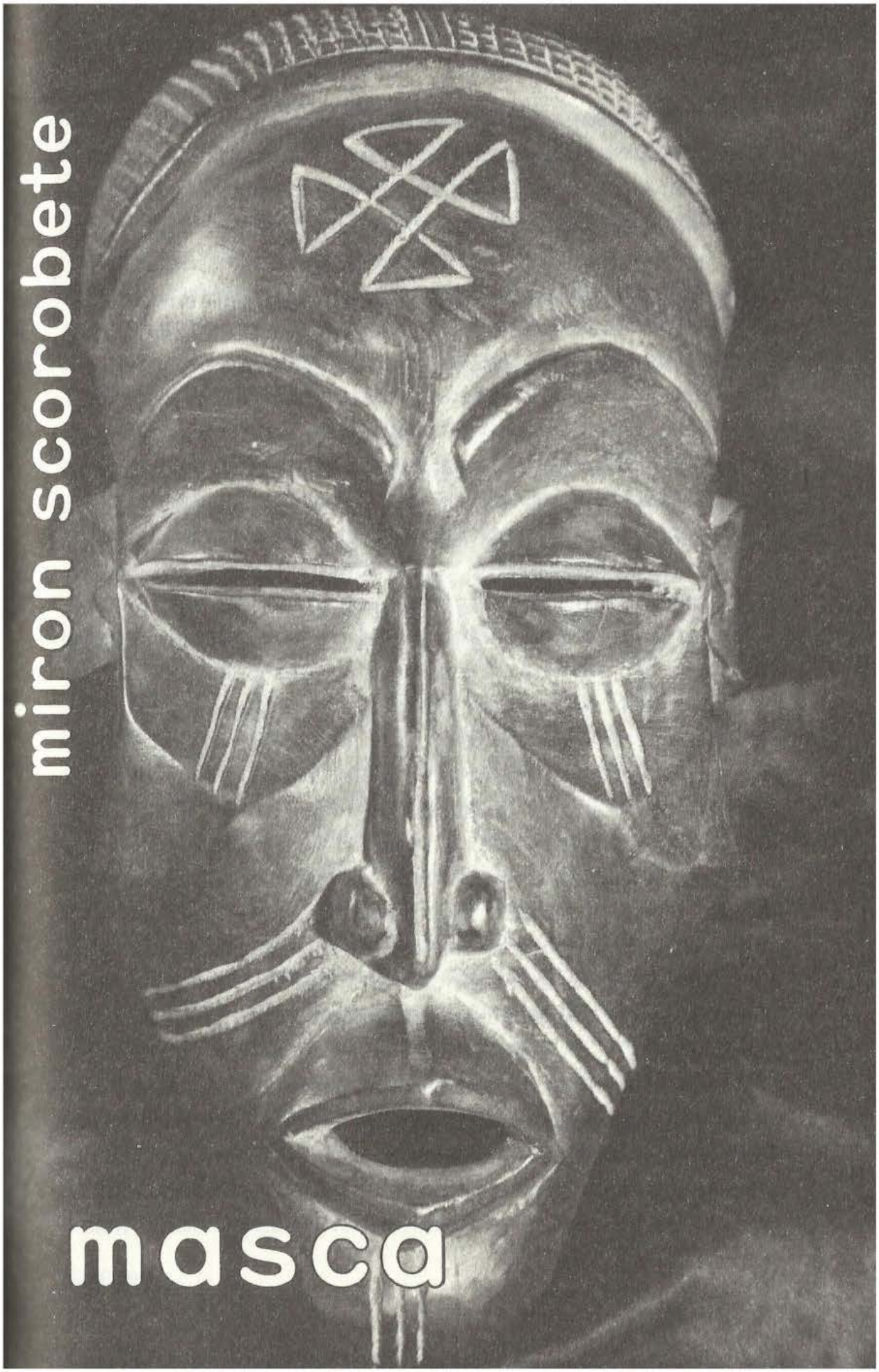
miron scorobete
masca

AM întredeschis uşa, îşi continuă Dia povestea, cât să pot privi afară. N-am văzut decât întunericul de iarnă, dincolo de care, sau prin care, se ghicea mai mult alb-vineţiul zăpezii, culoarea aceea ireală ca a pietrei de var. Gerul a pătruns în încăpere violent, ca şi cum ar fi presat până atunci toată greutatea asupra uşii, dar eu continuam să privesc afară. Am observat că uşa era deschisă exact atât cât i-ar fi fost necesar unui câine îngheţat să se strecoare înăuntru, şi constatarea aceasta m-a făcut să zâmbesc. Brusc, o undă de viscol repezită parcă de la numai câţiva metri, dintre liniile ferate, m-a umplut de alice minuscule şi m-a obligat să închid automat uşa...

În soarele încă fierbinte al sfârşitului de vară, evocarea gerului sună odihnitor şi depărtat, ca o lectură. Numai seriozitatea, contrastând frumos cu expresia aproape copilărească a fetei, strecoară în cuvinte accentul de autenticitate al faptului trăit. Pe sub bolţile viţei ce încadrează chioşcul, firele de la un mesteacăn la altul strălucesc în lumina calmă a după-amiezii asemenea funigeilor. Rândunele descriu nesfârşite ocoluri printre coroanele uşoare, răspândind în liniştea desăvârşită fiorul prevestitor al toamnei apropiate. Dia le învăluie, în răstimpuri, cu o privire visătoare, apoi, concentrată, scrutează benzile care înregistrează ciripitul, urmăreşte pe ecranul din dreapta arabescul mereu schimbător al zborului şi notează ceva în diferitele rubrici ale unui dosar. Unele semne, cele mai multe litere greceşti, le trece pe harta Bazinului mediteranean.

– Sunt interesante „cunoştinţele" lor de geografie, spune ea. Aluziile la mare trezesc celor tinere exclamaţii nedumerite de toată frumuseţea. Sunt, în orice caz, recunoscătoare cantonului meu înzăpezit că mi-a descoperit viaţa lor enigmatică, adaugă zâmbind mai mult cu frumoşii ei ochi albaştri-verzi. Altfel ar fi rămas pentru mine mereu

aceiaşi „vestitori ai primăverii", ca ghioceii. Dar ele au cântecul. N-aş fi înţeles niciodată ce exprimă silaba de salut la regăsirea cuibului din vara trecută. Sau aceste sfâşietoare „cuvinte" de rămas-bun. Sunt comenzi scurte, sfaturi, corectări, dar se pot distinge printre ele şi note de nesfârşit regret, aproape omenesc. Ascultă...

În difuzor răsună câteva ciripituri amplificate, iar al doilea ecran se punctează cu semnale luminoase în diferite culori.

– Spune, dacă ar fi să dai din nou admiterea, te-ai prezenta tot la secţia de Păsări migratoare?

– Mă atrag şi „dialectele albinelor". Aş da însă, cu siguranţă tot aici. De aceea m-am şi transferat de la Dreptul cosmic. Dar să revenim.

M-am întors din nou lângă sobă. Telegraful continua să ţăcănească indiferent, la nesfârşit, şi eu mă întrebam dacă datoria cantonierului era să descifreze mesajele acelea numai la anumite ore, să zicem dimineaţa la 8, sau ar fi trebuit să fie acolo, să le urmărească; faptul prin urmare, că dormea în acele momente lângă durdulia lui consoartă, părea o dispensă pe care şi-o acorda cu generozitate singur. Amănuntul cu telefonul pleda pentru această a doua ipoteză. „V-aş lua sus, la noi – îmi spusese înainte de a dispărea pe scăriţa caraghioasă ce urca la etaj –, dar avem un singur pat. De altfel, e cald şi aici, mai puneţi lemne pe foc şi vă întindeţi pe pătucul de lângă sobă. Nu-i prea arătos, dar are somieră şi, hă-hă- hă, vă mai aminteşte de internat. Îl folosesc şi eu când nu mă suferă nevasta. Hă-hă-hă... Dacă sună telefonul, cobor eu, că-l aud de sus. Noapte bună şi, uite că uitam, la mulţi ani!"

E categoric un inconştient, reflectam eu. Ar fi trebuit să fie acum aici, îmi ziceam, să-mi traducă ce trăncăneşte nesuferitul ăsta de aparat. Simţeam o ciudă imensă faţă de cantonier, care, fără discuţie, dormea acum în pijama, sub plapumă, ca oamenii, şi faţă de aparatul lui, care umbla ca o moară în gol. Căutam pedepsele meritate şi găseam că singur telefonul m-ar putea răzbuna dacă ar suna din sfert în sfert de oră. M-am hotărât, totodată, să învăţ, imediat ce voi ieşi din pustietatea aceea, alfabetul Morse...

E clar că-i un inconştient, ziceam. Dacă nu eram eu acolo şi nu avea cui să-i spună noapte bună, cu câtă punctualitate era înzestrat, ar fi uitat că trece dintr-un an în altul. „Uite că uitam... La mulţi ani!" – îmi suna în urechi urarea lui întâmplătoare. Sigur că nevesti-sii nu-i spune nici atât. Dar – mă gândeam în acelaşi timp –, cu tot râsul lui enervant, cantonierul duce o viaţă singuratică şi e foarte trist că în noaptea Anului Nou să nu ai altceva de făcut decât să urci la culcare scăriţa. Drept care l-am iertat.

Am stabilit că procesul cantonierului, cu graţiere cu tot, durase şapte minute şi am regretat că încheiasem atât de repede încă un subiect care solicita oarecare pasiune. Cu ce-mi voi umple timpul măcar până la ziuă? M-am ridicat şi am început să studiez cele câteva lucruri din încăpere în căutarea, prin asociere, a unui alt subiect. Uşa mi-a amintit căţelul care s-ar fi putut refugia prin ea. Da, ar fi fost măcar o vietate, o prezenţă din regnul nostru, în cantonul acela situat la marginea lumii. Încercam să-mi închipui ce impresie i-ar fi făcut prezumtivului vizitator interiorul, ce anume i-ar fi reţinut atenţia. În orice caz, nu tăbliţa îngălbenită cu mersul trenurilor, devenită acum un text lipsit de orice importanţă, mai gol de sens chiar decât ţăcăniturile telegrafului. Poate telegraful i-ar fi smuls câteva lătrături şi l-ar fi determinat să-l muşte, să-l strice, ceea ce eu mă abţineam s-o fac.

Dia se întrerupe din nou. Priveşte stolul, apoi jocul curbelor de pe primul ecran şi formează o comandă în dicţionarul electronic, transmisă imediat prin firele dintre mesteceni. Păsările execută un viraj larg, apoi se aliniază cuminţi pe cablul telefonic.

– Am câteva exemplare tinere cu exces de zel, explică ea. Se avântă precipitat şi obosesc repede. Mă iertaţi acum, trebuie să urmăresc dojana ce le-o aplică veteranii pâlcului.

Continuă abia după ce rândunelele îşi reluaseră zborul, iar ea îşi dăduse jos căştile de pe urechi şi însemnase ceva în registru.

M-am hotărât să mă fardez meticulos şi strident pentru revelionul care, oricum, şi fără mine, se desfăşura undeva, dincolo de cercul celor câteva zeci de kilometri care mă ţineau duşmănos în prizonierat.

Felicitându-mă pentru idee („un fardat egal 30 de minute de timp învins"), m-am repezit dansând spre valiză, am deschis-o şi am început să cotrobăiesc după poşetă. Aveam de gând să mă fardez îndelung, cu grijă, şi nu pentru un revelion oarecare, pentru revelionul nostru din foaierul Palatului studenţesc, pentru ochelarii lui Gil, blondul timid, plin de umor involuntar de la Dreptul cosmic. (Prietenului tău poţi să nu-i transmiţi chiar toată bătaia de cap pe care mi-o dădea până şi în tragismul înzăpezirii mele; oricum, nu vreau să am un logodnic înfumurat.)

Fără nicio trecere, am renunţat la gândul că voi apărea ostil de caraghioasă într-un tren îngheţat, printre călători plictisiţi sau nervoşi, scoşi din troieni, care la ora aceea ţineau să fie în altă parte şi să vadă cu totul alte feţe decât machiajul meu.

Punând poşeta la loc, am dat peste televizorul portativ. Cred că-l ştii, de mărimea unei tabachere, primit acum doi ani. Cum nu mă gândisem la el până atunci? L-am smuls aproape dintre lucrurile ce-mi umpleau cu prisosinţă valiza şi l-am strâns la piept ca pe un talisman, ca pe o fericire pierdută şi recâştigată, la care aveam tot dreptul. Voi transforma acum cantonul, îmi venea să strig, într-o sală în care, în ciuda tuturor troienilor prăbuşiţi peste căile ferate, în ciuda somnului clandestin (revoltător ca şi troienii) de la etaj, va pătrunde, misterioasă şi feerică, noaptea Anului Nou. Voi vedea lumea din care fac parte şi din mijlocul căreia numai arbitrar sunt exclusă pentru câteva ore, voi auzi cântece şi cuvinte, limbaj articulat (şi m-am uitat triumfătoare spre telegraf), voi vedea perechi înlănţuite în dans şi, poate, trenuri neamorţite care pleacă sau intră în gări animate...

Entuziasmul m-a părăsit când să apăs pe buton. Minusculul aparat se defectase la cabană, când mergea, când nu, acumulatorul era, probabil, aproape descărcat şi mă temeam că nu va mai funcţiona deloc. Ezitam să am confirmarea brutală a acestui fapt, preferam să nu-mi infirm ipoteza că la un simplu gest mă pot pune în legătură cu restul lumii. Dar e exclus, protestam în gând. Voinţa mi se concentrase în vârful degetelor atât de mult, încât aş fi putut pune în mişcare maşina cea mai inertă. Am deschis aparatul. Lumina a pâlpâit de câteva ori,

apoi s-a restabilit şi pe ecranul de mărimea unei cărţi de joc a apărut figura bine cunoscută a unui actor comic care povestea, întrerupt mereu de râsetele ascultătorilor ce nu se vedeau, ca şi cum buna dispoziţie i-ar fi transformat pe de-a-ntregul în hohote, ultima lui peripeţie cu nevasta.

L-am urmărit un timp, dar umorul destul de relativ, gustat, desigur, altfel de către inşii ameţiţi de dans şi răcoriţi de bere, m-a cam dezamăgit şi, cu un fel de lăcomie de a nu mă stabili într-un loc, de a cutreiera peste tot unde există lume şi mişcare, am schimbat canalul. Un post nu l-am putut recepţiona şi am schimbat din nou. Se transmitea de la clubul unei mari uzine din Capitală, din sala de dans. Era o atmosferă tipică de revelion, cu perechi plutitoare printre panglici colorate, cu zâmbetul acela unanim, risipit pe toate figurile, unificându-le, cu muzica străbătută de un fior necunoscut, scuzabil numai în nopţile de Anul Nou, venind ca din alte lumi. Mă simţeam pentru moment acolo, în mijlocul acelei mulţimi necunoscute, dar plină de familiaritatea pe care o degajă pretutindeni această noapte unică. Chiar aşteptam cu o teamă fierbinte să-l zăresc o clipă, în învălmăşeală, pe Gil, cu nostima lui stângăcie anulată de însufleţirea generală; aş fi părut mirată că dansează cu altcineva, dar sigură că n-a ştiut că sunt acolo şi că, văzându-mă, la dansul viitor o să mă invite. Am urmărit un timp cascada de entuziasm, până când freamătul constant m-a obosit. Am căutat un alt post şi am dat peste un buletin de ştiri. „Dragi telespectatori – spunea crainicul –, este ora douăzeci şi trei şi şaisprezece minute. Vă prezentăm în continuare câteva ştiri scurte din ţară. După o luptă înverşunată cu zăpada, dusă timp de mai multe ore de echipele de tineret din localităţile apropiate, mulţi dintre ei sosiţi direct din sălile de dans, trenul accelerat..." Era un tren din nord. Atenţia mi-a sporit. „Se aşteaptă ca trenul de persoane..." Ecranul a pâlpâit scurt şi s-a stins.

S-a lăsat o linişte nefirească, materială, accentuată de ţăcăniturile telegrafului. Am rămas descumpănită şi ascultam liniştea, neînţelegând-o, neştiind ce caută acolo, de unde venise. Abia după câteva clipe am început să zgâlţâi aparatul, să-l întorc, să-l lovesc, voiam să-l oblig

să continue ştirea referitoare la trenul pe care-l aşteptam, de acolo de unde o întrerupsese, deşi înţelegeam că acum crainicul a trecut la altceva, poate a încheiat.

Mă înconjura liniştea masată pe spaţiul îngust al unei încăperi de canton. Era o linişte duşmănoasă, solidară cu troienii care mă împrejmuiau şi cu somnul de deasupra. Se produsese şi ultima ruptură dintre mine şi toţi oamenii de pe Pământ şi în golul lăsat simţeam acut înzăpezirea ce mă asalta circular, urca scăriţa la etaj, se concentra în somnul de acolo şi se răspândea din nou în toate părţile, impenetrabilă. Ochii mi s-au oprit, absenţi, pe ceasul din perete şi, tot absenţi, pe ceasul meu de mână. Am reţinut mecanic că al cantonului era cu patru minute înainte.

Am început să mă plimb, tropăind cât puteam de tare. Am mai provocat o dată, fără speranţă, televizorul şi l-am aşezat la loc în valiză. Am scos un teanc de ilustrate care înfăţişau punctele turistice ale ţinutului. O selecţie rapidă: pe cele cu peisaje de iarnă le-am lăsat în valiză, ca o sancţiune aplicată anotimpului, cu cele inundate de soarele verii m-am îndreptat spre măsuţa plină de registre a cantonierului. Le-am adresat întâi pe toate – acasă, prietenelor, lui Gil, îngrijitoarei de la cabană, apoi m-am concentrat să redactez textele...

Şi acum să fim atenţi. Norul acela ajunge în dreptul soarelui şi trebuie să urmărim reacţia păsărilor.

Dia citeşte gradaţia luminii şi umiditatea atmosferică, îşi priveşte ceasul şi se instalează în faţa aparatelor.

– Ţi-am spus amănunţit toate acestea, reia după un timp, nu pentru că ar prezenta un interes în sine, ci ca să înţelegi ce a urmat. Ca să înţelegi uimirea mea amestecată cu spaimă când am auzit la fereastra cantonului nişte voci bărbăteşti intonând un fel de serenadă. Reţine că satul cel mai apropiat se găsea la peste douăzeci de kilometri, iar trenul care trebuia să mă ia în ajun zăcea înzăpezit la alţi vreo douăzeci şi, judecând după somnul fără vise al cantonierului, nici n-avea să-şi facă apariţia înainte de zorii zilei. Circulaţia era complet paralizată şi pe şosea, iar în ce priveşte mila cerului de a-mi trimite o brigadă artistică spre

trecerea mai plăcută a vremii şi spre delectarea mea sufletească aveam toate motivele să fiu sceptică. Rămăsesem astfel nemişcată, mai mult preocupată de descifrarea misterului decât speriată propriu-zis.

S-a deschis, în sfârşit, uşa şi, ca aruncaţi de viscol, au intrat, întâi cineva cu o mască aproximativ animalieră, cu două coarne, învelit într-o pelerină roşie, apoi doi bărbaţi încă tineri, îmbrăcaţi în bluze de piele, unul cu mustaţă.

– Primiţi Cerbul? a întrebat unul dintre ei, satisfăcut de uimirea pe care, probabil, nu reuşeam să mi-o ascund, în timp ce încornoratul îmi făcea o reverenţă.

Nu pot spune că nu mi-a plăcut apariţia lor. În starea în care mă găseam, m-aş fi bucurat să intre şi un toreador cu adversarul lui cu tot.

– A, şi ce coincidenţă! a observat mustăciosul ceasul din perete. E tocmai douăsprezece, aducem Anul Nou.

Ştiam că până la Anul Nou mai sunt patru minute, dar n-am vrut să le stric bucuria, care era, desigur, sinceră. Mi-au expus o urare rimată, am râs din toată inima şi le-am răspuns cum m-am priceput în vers alb.

După ce Cerbul a urcat câteva trepte pe scăriţă şi a bătut cu Coarnele uşa de sus, au pogorât de acolo cantonierul, cu paltonul îmbrăcat peste pijama, şi amfitrioana, în capot, cu un jerseu verde.

Gazdele nu păreau surprinse, se putea deduce că vizita avusese loc şi anul trecut. De altfel, şi coborâseră cu o sticlă de ţuică şi cu două pahare. S-au îmbrăţişat zgomotos cu nou-veniţii şi au început să drămuiască băutura, mie şi cantonierului revenindu-ne, nu pricep conform cărui criteriu, prima serie de pahare. Unul dintre însoţitorii Cerbului a pus pe măsuţă un radio portativ, i-a dat drumul, era muzică de dans, şi a invitat-o pe gazdă.

– O, lasă-mă, a zâmbit ea, dar realmente speriată, eu mi-s bătrână, luaţi-o pe domnişoara.

N-ai decât maximum treizeci şi şase de ani, îmi venea să-i spun, eşti voinică şi n-ai fost niciodată internată într-un spital. Dar eşti într-adevăr bătrână pentru că eşti departe, şi depărtarea e o bătrâneţe a tuturor vârstelor. Eşti bătrână pentru că nu te invită nimeni la dans decât în

noaptea de Anul Nou şi atunci ţi-e frică. Mai ţii minte paşii de dans pe care i-ai învăţat având partener un scaun bătrânesc într-o casă veche de provincie, n-o să-i uiţi nici când o să mori, îi rememorezi şi acum când croşetezi : un-doi-trei, dar ţi-e frică să-i faci şi-ţi dai seama că de fapt numeri firele pe andrele când îţi împleteşti sfetere verzi. Eşti bătrână pentru că în noaptea de Anul Nou dormi cu cantonierul alături şi nu aştepţi ora douăsprezece, ci ora şapte, când trebuie să te scoli să dai grăunţe găinilor...

Poate i-aş fi şi spus-o, eram în stare, pentru că mă revoltase refuzul ei, dar între timp mă luase la dans nu candidatul ei, ci Cerbul...

– Nu ţi-e rece? întreabă Dia, simţindu-se oarecum vinovată că soarele ajunsese pe linia dealului din apus şi căldura ceda progresiv. Ştii, prietenul tău cu ochelari şi viitorul meu soţ mă necăjeşte că în timp ce el e delegat la congrese internaţionale, în marile capitale ale lumii, eu îmi fac practica aici, în marginea acestei păduri. Trebuie să mă laud totuşi că sunt propusă pentru la anul să însoţesc zborul rândunelelor până la piramide.

– Te vei transforma deci într-o rândunică?

– Da, într-o rândunică mai comodă, care va călători cu bilet pe puntea unui vas. Dar unde-am ajuns? La dans, parcă.

Şi tace câteva clipe, uşor tulburată.

O, m-au nins şi cu confetti, încearcă Dia să se înveselească, confetti luate dintr-un perforator de hârtie găsit pe masă, lângă telegraf... Nu, a fost ceva straniu. Uneori dansez indiferentă, dansul mi se pare excesiv de lung şi comand în gând, de zeci de ori, orchestrei să înceteze. Alteori mă abandonez complet unui fel de ameţeală dulce şi tulburătoare, între mine şi celălalt se stabileşte o unitate derutantă, simt că mă revărs dincolo de limitele mele, că la rândul meu sunt invadată de ceva străin, dar pe care nu-l mai simt străin şi mi-l asimilez. Un fel de dispariţie a contururilor, ceva asemănător cu senzaţia pe care o ai atunci când stai pe plajă şi priveşti la nesfârşit marea, nu în larg, ci la hotarul ei nedefinit cu ţărmul şi când, după un timp, nu mai simţi greutatea corpului pe nisip, ci ai impresia ciudată că eşti în apă, că mişcările ei te pătrund prin

toți nervii și te-ai făcut una cu ea. Atunci, nu știu de ce, din pricina oboselii pe care n-o mai simțeam, din cauza ambianței burlești, cu totul opusă a tot ce se înțelege prin revelion, ori a măștii puerile dincolo de care nu știam ce se ascunde și care îmi însoțea toate mișcările, integrându-se în ele, ajunsesem subit părăsită de voință și dominată de acel Cerb antipatic și misterios. A trebuit să-mi adun toate puterile pentru a-i șuiera lângă coarnele făcute dintr-un băț îndoit: Plecați de aici!

Eram amețită, aproape să cad, când s-a desprins de mine și a clămpănit de câteva ori cu botul de lemn spre tovarășii săi.

– Cerbul spune că e timpul să-i colindăm pe pădurari, a tălmăcit unul dintre ei.

Și au plecat, iar cantonierul, după ce a studiat sumar banda telegrafului, i-a dat întâietate soției pe scăriță în sus.

Cerbul rămăsese însă acolo. Nu mă uitam la el și simțeam că nici el nu mă privește. Aș fi vrut foarte mult să știu cât e ora, dar nu mă uitam la ceas, să nu-mi interpreteze gestul ca un semn de stinghereală. Voiam să par liniștită, să-mi recapăt individualitatea.

– Dar n-am făcut cunoștință, am auzit o voce metalică, totuși melodioasă, în timp ce el se așeza pe patul de campanie, lângă valiza mea. Cum zici că te cheamă?

– Dia, am răspuns școlărește, sub impresia aceleiași stăpâniri ce o exercita asupra mea.

– E un diminutiv, nu?

– Întocmai.

– Hm! Oricât îmi sfărm creierii, nu pot găsi alt nume cu terminația asta decât Pașadia, dar acela era un erou de roman.

– Și eu n-aș îndeplini condițiile...

– Cu diminutiv, nu. De ce porți diminutiv?

– Fiecare purtăm câte o mască. A mea e diminutivul.

Și-a aruncat pelerina, poate îi era cald lângă sobă, și-a dat jos masca, a mângâiat-o ușor, cum mângâi capul unui câine, și a pus-o cu grijă alături. Atunci ne-am privit în ochi. Avea ochii negri, dar un negru ca al obiectelor, un negru profund, ca al întunericului. Nu știu dacă fața îi era

frumoasă, niciodată n-am ştiut ce se înţelege prin frumuseţe la bărbaţi, era expresivă şi dominatoare ca prăpastiile. Poate faptul că ne priveam de câtva timp fără să ne spunem nimic ne-a făcut să izbucnim deodată în râs.

– A, cerbii ştiu nu numai să vorbească, am zis, ştiu să şi râdă.

– E un obicei străvechi, a zâmbit stins spre masca de pe pat. Poate contemporan cu jocurile dionisiace, poate mai de demult. În copilărie l-am apucat. Se spunea că cine joacă Cerbul capătă în momentele acelea puteri supranaturale. Eu îl joc, de câţiva ani, în fiecare noapte de Anul Nou, dar nu mă investeşte cu niciun fel de puteri. Tot ce reuşeşte să facă e că mă transportă în copilărie şi nici nu-i cer mai mult.

– Tu... Îţi spun aşa pentru că vorbesc cu un cerb, am încercat să-mi scuz familiaritatea; şi cu viclenia nevinovată cu care femeile provoacă mărturisirile bărbaţilor: de ce nu te-ai dus cu prietenii tăi?

Era inteligent, n-a recunoscut că rămăsese pentru mine.

– Ei lucrează la Institutul de înnobilare a pădurilor şi s-au dus să-i felicite pe pădurari. De altfel, ne-am dat întâlnire peste o oră la cabana de unde deduc că ai picat.

– Şi tu de unde pici?

– În zece minute îţi voi arăta de unde.

Şi s-a ridicat să plece. L-am imitat ca la comandă.

– Adună-ţi ilustratele, mi-a poruncit când să ieşim pe uşă. Nu s-ar putea spune că logica e chiar la ea acasă în cantonul ăsta. Ştii că eşti înzăpezită şi scrii, cu toate astea, ilustraţii. Poate n-ai aflat că scrisorile cele mai incandescente, mai fermecătoare, vin de la persoana aceea neasemuită până la noi în modul cel mai banal: cu trenul. Şi trenul care să-ţi ducă mesajele stă nemişcat undeva, nu te poate duce nici pe tine. E egal cu a le trimite în Vega.

– Dacă vreau, le trimit în Vega şi o să ajungă, m-a înfuriat cinismul lui.

Ne-am urcat în sania-elicopter. Era un vehicul mic, de două persoane. M-a izbit un lucru: linia ferată pe care circulă două trenuri pe zi, moartă acum din cauza unor troieni prăbuşiţi, în apropierea

contrastantă a acestei cutii zburătoare cu care puteam ajunge la facultate înainte de sfârşitul revelionului. Numai conştiinţa poate înregistra salturi şi rămâneri în urmă atât de incompatibile.

Zborul a durat, probabil, mai mult de zece minute, din pricina viscolului care ne devia mereu spre stânga şi ne obliga la ocoluri. Mă simţeam însă nespus de bine în lupta aceasta, cu victoria asigurată de partea noastră. Sub noi, deasupra, de jur împrejur – întunericul nemărginit. Ghiceam undeva, dedesubt, prezenţa masivă a muntelui încremenit în zăpezi. Era mare şi supus, îl dominam atât de mult că, dacă aş fi strigat, îmi făcea impresia că aş reuşi să-l trezesc. De vreo două ori, printre brazi, am zărit o lumină, singura în toată întinderea, care trebuie să fi fost cabana părăsită în ajun. Dorinţa de-a ajunge la facultate mă făcuse până atunci să mă gândesc numai înainte, la călătoria cu trenul, la colegi, la bal. Era o formă a mea de luptă cu înzăpezirea. Un gând legat de aceste ţinuturi ar fi o aprobare faţă de nedreptatea naturii, hotărâsem. Gândul meu e acolo, unde trebuie să ajung, o forţă în direcţia mişcării, nu o frână a acesteia. Dar lumina de la cabană îmi clipise prietenește, familiar, îmi readusese atmosfera tinerească de acolo, prieteniile celor două săptămâni de vacanţă şi chiar voiam, acum când speranţa de-a mai pleca cu trenul în noaptea aceea mă părăsise, să mă întorc cu Cerbul la prietenii de acolo, să fac revelionul cu ei.

Şi iată că am ajuns.

Nu ştiu dacă ai fost într-un punct de acest gen, eu auzisem de existenţa lor, dar nu văzusem niciunul şi documentarea aceea neprevăzută părea o coborâre înfricoşătoare pe celălalt tărâm.

M-am trezit într-un fel de peşteră, unde cele câteva aparate nu reuşeau s-o facă deloc ospitalieră.

– Odihneşte-te, mi-a arătat Cerbul un pat acoperit cu muşchi. Şi s-a aşezat în faţa unui tablou de comandă. Lumina s-a stins înainte ca eu să reuşesc să studiez mai amănunţit ambianţa.

Pe panoul de comandă au scăpărat câteva semnale luminoase, şi afară s-a pornit un vânt, altul decât viscolul cu al cărui vuiet mă obişnuisem. Era un vânt aducător de furtună, cu tunete la început

îndepărtate, apoi din ce în ce mai aproape, explodând în gura peşterii. Fulgere trosneau la scurte intervale, şi în pâlpâirea lor colţii de piatră se aplecau parcă spre mine, ameninţând să se prăbuşească. Câţiva lilieci au fâlfâit spre fundul hrubei, făcându-mă să nu mă uit în partea aceea. Îmi ţintuisem acum privirile numai spre silueta Cerbului, pe care o vedeam încordată, în zarea fulgerelor, la masa de comandă. Mă făcusem mică, gata să mă pierd în peretele de stâncă, până când vântul a împrăştiat ploaia care curgea nemilos, biciuind brazii, sfredelind omătul îngheţat, şi treptat s-a liniştit. Se potolise parcă şi viscolul, cum s-ar fi răzbunat în furtuna aceea concentrată, şi de afară a început să curgă o părere de lumină, poate a zăpezii, poate a zorilor pe care-i aşteptam cu toată fiinţa. Am simţit ochii Cerbului fixându-mă şi un râs scurt a înfiorat peştera, aproape ca zborul liliecilor.

– Sunt regele stihiilor, părea să glumească Cerbul.

– Eşti într-adevăr regele stihiilor, am repetat aproape convinsă.

– Să-ţi prezint şi pe supuşii mei.

Un boncăluit sălbatic s-a auzit dincolo de gura peşterii, după care Cerbul s-a ridicat şi a venit lângă mine. Peste câteva secunde, speriat, gâfâind ca alungat de cineva, a intrat un cerb adevărat şi, cu paşi nesiguri, s-a apropiat de noi. Îi zăream coarnele maiestuoase şi parcă le simţeam îngheţate în întuneric.

– Bătrâne prieten, i s-a adresat stăpânul lui şi l-a bătut uşor pe grumazul încordat. Du-te acum, bătrâne sfetnic, înclină-te domniţei şi du-te! O clipă, cât cei doi s-au privit, mi s-a părut că seamănă într-adevăr. Aceeaşi linişte impunătoare la amândoi, sub care trăia un freamăt ascuns.

A pus mâna pe umărul meu.

– Îmi e supus, l-am auzit după ce animalul ieşise, dar e mai tare decât mine. Şi vocea nu mai avea duritatea aceea metalică, ci trăda o nelinişte greu stăpânită. Înainte de a lucra aici eram un bun vânător. Îl împuşcam. Şi n-aveam remuşcări. Acum îl cunosc prea bine, îi ştiu cele şaisprezece modulaţii ale vocii, îi am „cuvintele" înregistrate pe bandă. Îl pot speria, îl

pot chema, îl pot trimite într-un pisc sau în altul. Şi mă ascultă. N-aş mai avea însă tăria să-l împuşc.

– Dar asta nici nu-i o tărie. Tu eşti Cerb. El e prietenul tău.

– Să renunţăm la ora de dirigenţie, a ripostat vocea, din nou metalică. A, uite-o şi pe dumneaei! Ce deosebită onoare ne faceţi, prinţesă!

A luat în braţe o vulpe care nu ştiu când intrase. Nu ştiam că vulpea e atât de mică s-o poţi lua în braţe. Continuam să mă cred pradă unui vis sau descinsă într-un basm şi vedeam animalele uriaşe, la proporţiile cu care le investiseră poveştile copilăriei. Mi-a pus coada vulpii în jurul gâtului şi a râs iar :

– Uite şi un dar de Anul Nou !

– E udă, am vrut s-o îndepărtez, neputând suporta analogia dintre corpul viu, speriat al animalului, şi o blană inertă, care decorează decolteurile la serate.

– A fugit de ploaie, mi-a explicat Cerbul. Ceea ce ai văzut nu era o demonstraţie ca să te intimidez, cum probabil judeci, ci pur şi simplu voiam să vezi cu ce mă ocup. Putem face să plouă în decembrie, după cum provocăm viscolul în iulie, când aduni tu scoicile pe plajă. Le studiem limbajul şi pentru asta le punem în situaţiile cele mai diferite. Dacă nu te plictiseşti, îţi pot pune un concert întreg înregistrat pe bandă, dar te vei trezi cu câteva zeci de spectatori, printre care şi unii mai puţin politicoşi.

– Eşti regele stihiilor. '

– Sunt un rege blazat. La început eram încântat de orizonturile noi pe care domeniul acesta mi le deschidea. Orizonturi noi! Vorbe, vorbe, vorbe... Fără pasiune, totul nu e decât vorbe. Şi pasiunea m-a părăsit. Stau câteva luni exilat într-o peşteră, printre lilieci...

– Dar...

– Asta-i, că nu există dar. Vorbesc cu vulpile şi cu urşii.

– Există dar. Dar Antarctica, dar scafandrii, dar cosmonauţii? Există atâţia dar. Ţi-i dor de fotoliul tras lângă sobă şi de cuvintele încrucişate dezlegate de bunici? Avem altceva mai important de descifrat. Tu descifrezi graiul unei lumi lângă care am trăit zeci de mii de ani fără s-o

cunoaştem, pe care am admirat-o, de care ne-am temut şi n-am înţeles-o. Spui: vorbesc cu urşii ca şi cum ai spune: vorbesc singur. Da, vorbeşti cu urşii. E puţin?

– Parcă-ţi spuneam că orele de dirigenţie mă plictisesc.

– Plictiseala e un atribut al trecutului.

– Am vrut să mă afirm şi nu fac decât să mă plictisesc. Vreau glorie, pricepi? Nu mormăitul urşilor.

– Da, eşti un om al trecutului.

– De ce? Am apărut în viaţa ta odată cu Anul Nou. Sunt Cerbul Anului Nou.

– Era fără patru minute. Tu eşti cele patru minute ale anului vechi. Şi nu eşti Cerb, ci o mască, un diminutiv.

Vorbeam aproape şuierat. Poate începusem să-l iubesc pe omul acela. Aş fi vrut să rămână pentru mine Cerbul meu frumos, puternic, dominant. Nu mai cred de când eram mică în supranatural, dar îmi plăcea să văd în el acea forţă pe care-o cunoaştem numai în momentele mari, decisive, când descoperim că suntem atotputernici. Şi el era frumos şi i-ar fi stat bine forţa aceea. N-o avea, era slab, se complăcea în a fi învins de propria-i slăbiciune. Când dirijase furtuna mă simţeam mică, fără puteri lângă el, când stătea de vorbă cu cerbul îl admiram. Constatam acum că nu era decât purtătorul unei măşti, aşa cum îl cunoscusem în cantonul pustiu, asaltat de zăpezi.

– Uite ce e, şi-a încercat din nou vocea metalică, autoritară şi braţul lui îmi cuprinsese spatele, te văd o fată inteligentă, evoluată, sper că nu aştepţi să-ţi fac curte. Ar fi şi caraghios. Ştii ce ai de făcut. Vreau să ajungem şi la o ţuică fierbinte, la cabană. Sau, dacă preferi, la un dans. Să nu ne pierdem timpul...

Am sărit în picioare şi i-am strigat :

– Eşti un mecanism. Şi ploaia ta, şi fulgerele sunt mecanice ca tine. Nu ştii decât să apeşi butoanele la masa de comandă. Ai învăţat graiul urşilor şi l-ai uitat pe al oamenilor...

– Dezbracă-te! m-a întrerupt netulburat, cu glasul egal. Ţipi degeaba. Cerbul nu te înţelege.

– Nu aminti de cerb! am mai strigat în timp ce o luasem la fugă în jos, printre brazi. El înțelege, tu n-o să înțelegi niciodată nimic.

– Ești nebună, l-am auzit de departe. Unde-o apuci? Te duc cu elicopterul. Unde vrei să mergi? Nici n-ai tren. Cum ajungi la canton?

Viscolul încetase și din cerul senin cobora dimineața, limpede, monumentală. Alergam pe coastă în jos, alunecam, îmi ștergeam lacrimile, alergam din nou. Simțeam că departe, neauzit, trenul alerga spre mine, eliberat din strânsoarea troienilor, de tinerii aceia plecați din sălile de dans, cu confetti în păr, pe umeri. Eram mai aproape de ei decât de omul a cărui voce o mai auzeam urmărindu-mă. Ei erau mesagerii Anului Nou și plecam ca spre o întâlnire cu ei. Roțile trenului o să-mi aducă mișcările lor, entuziasmul lor necunoscut, apropiat. Îmi era dor de ei și alergam spre trenul pe care ei mi-l trimiteau.

Așa m-am despărțit de el, zâmbește Dia ca unei amintiri. Acum, de departe, îmi pare că nici n-a existat, că n-a fost decât întruchiparea slăbiciunilor noastre, a balastului, a inerției de care ne-am eliberat. Cele patru minute vechi care încearcă să pătrundă în noul an, în fiecare etapă nouă a noastră. Ceea ce a dispărut. Masca. Certitudinile suntem noi și lumile mari sau minuscule pe care le descoperim.

Seara ne învăluia odihnitoare. Odihna se întemeiase, necesară, și în cuiburile rândunelelor în care micii navigatori, prietenii Diei, visau poate un soare larg, căzând pieziș pe piramide.

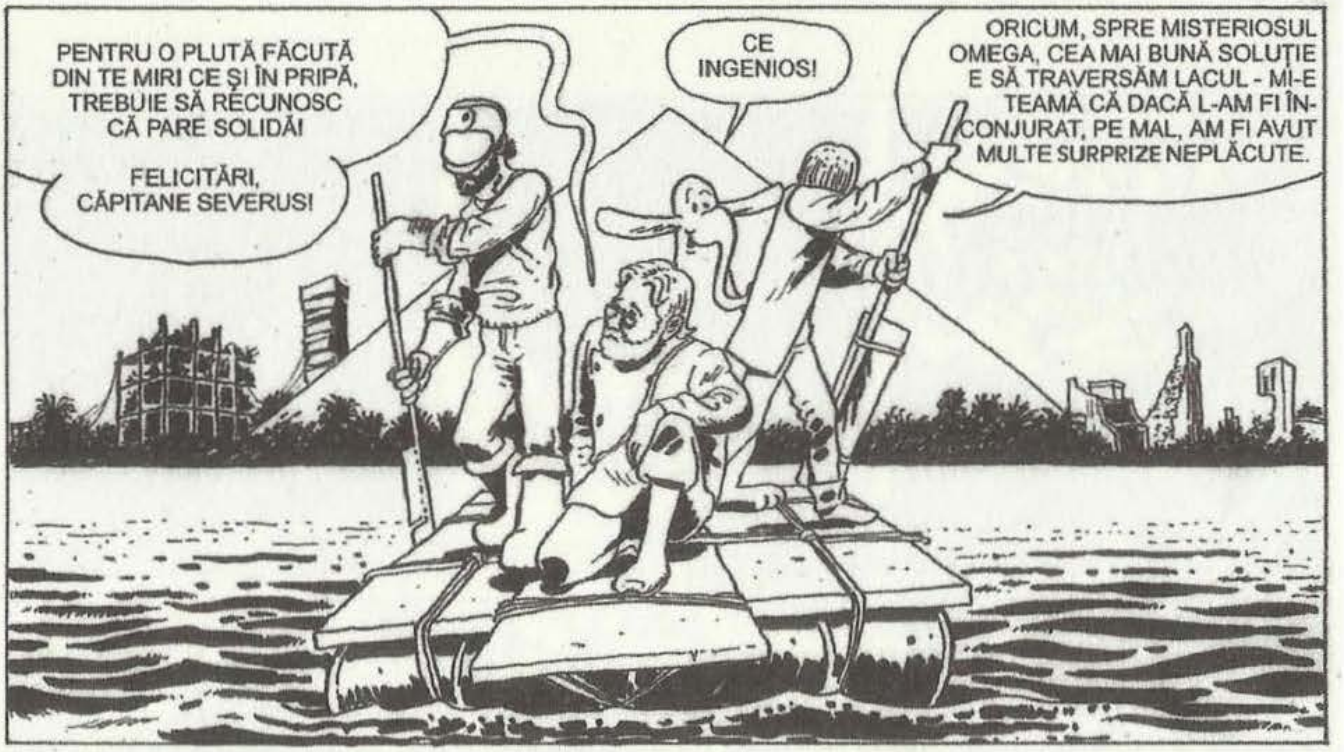
PENTRU O PLUTĂ FĂCUTĂ DIN TE MIRI CE ŞI ÎN PRIPĂ, TREBUIE SĂ RECUNOSC CĂ PARE SOLIDĂ!
FELICITĂRI, CĂPITANE SEVERUS!
CE INGENIOS!
ORICUM, SPRE MISTERIOSUL OMEGA, CEA MAI BUNĂ SOLUŢIE E SĂ TRAVERSĂM LACUL - MI-E TEAMĂ CĂ DACĂ L-AM FI ÎNCONJURAT, PE MAL, AM FI AVUT MULTE SURPRIZE NEPLĂCUTE.

ZONA DE EST

1

SCENARIUL ŞI DESENELE: VIOREL PÎRLIGRAS

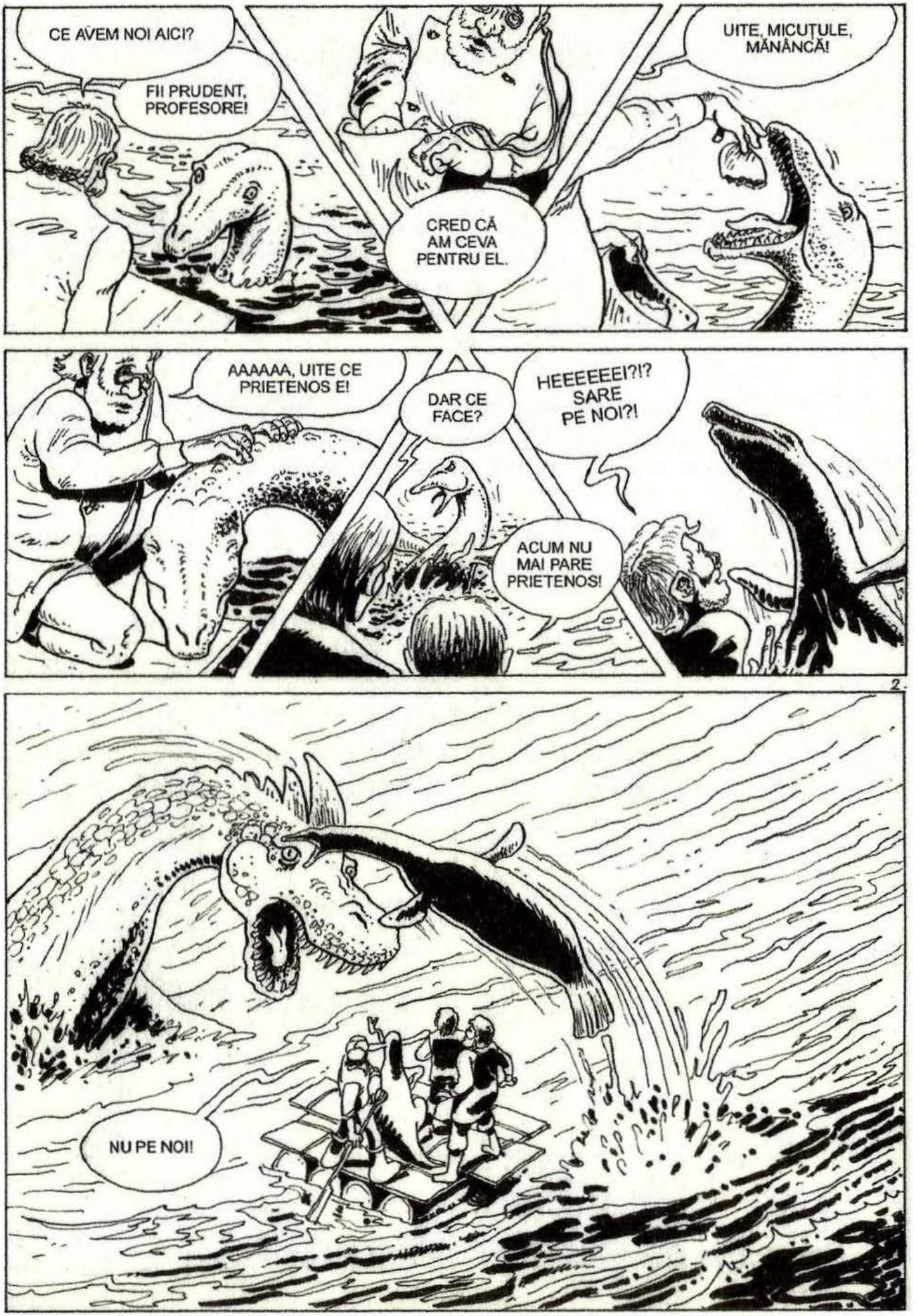
CE AVEM NOI AICI?
FII PRUDENT, PROFESORE!
CRED CĂ AM CEVA PENTRU EL.
UITE, MICUȚULE, MĂNÂNCĂ!
AAAAAA, UITE CE PRIETENOS E!
DAR CE FACE?
HEEEEEEI?!? SARE PE NOI?!
ACUM NU MAI PARE PRIETENOS!
NU PE NOI!

SE LUPTĂ PENTRU NOI.
BIETUL SMOK!
SMOK???
I-AI PUS DEJA UN NUME?!
OHO! CE NORI NEGRI SE ÎNDREAPTĂ CĂTRE PIRAMIDĂ!
LUPTA S-A MUTAT SUB APĂ!
URAAAA!
VIOREL

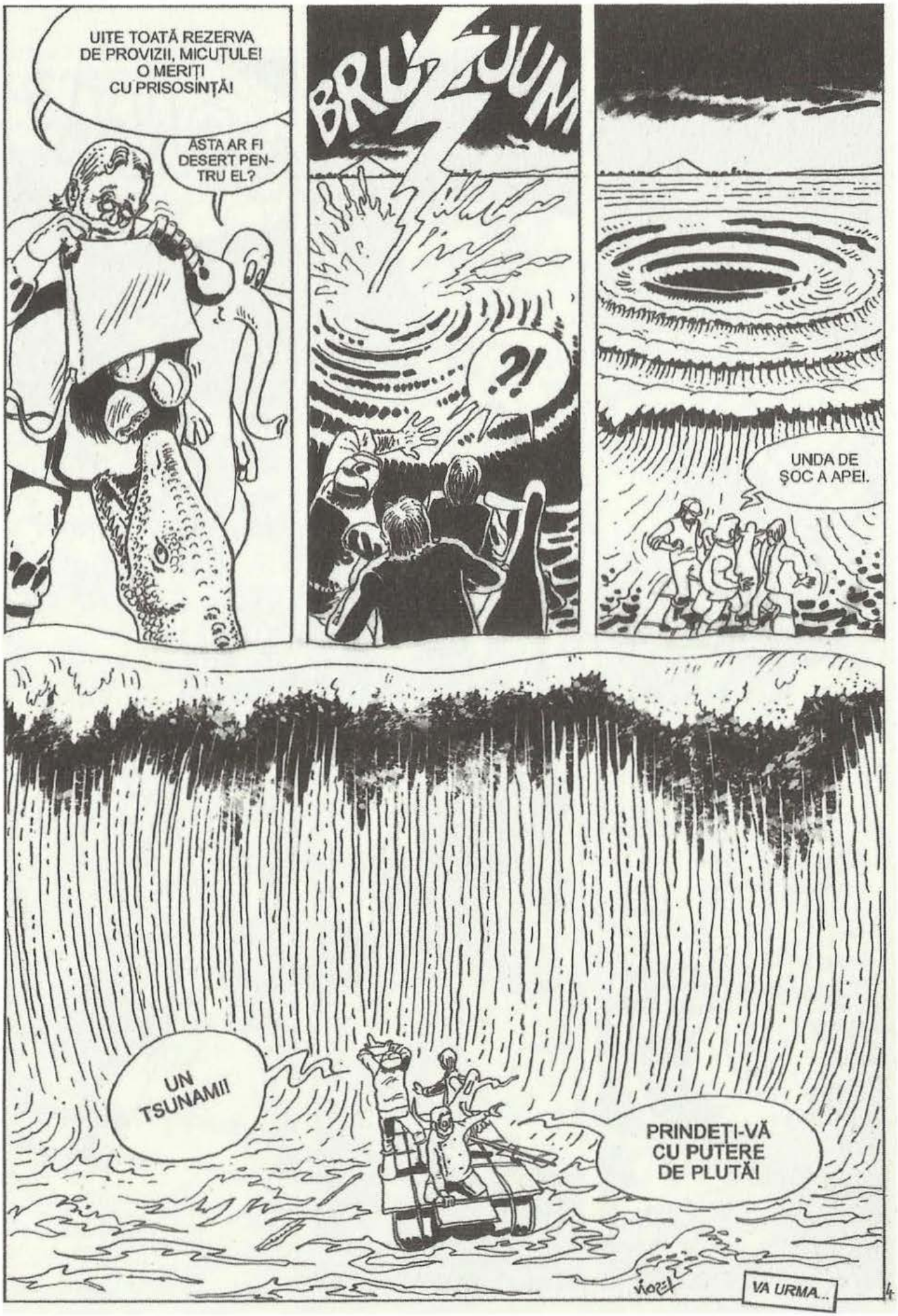
UITE TOATĂ REZERVA DE PROVIZII, MICUȚULE! O MERIȚI CU PRISOSINȚĂ!
ASTA AR FI DESERT PENTRU EL?
BRUM ZUM
?!
UNDA DE ȘOC A APEI.
UN TSUNAMI!
PRINDEȚI-VĂ CU PUTERE DE PLUTĂ!
VA URMA...

3/2015/CPSFA29/serie nouă

Kim Stanley Robinson
ÎNAINTE DE TREZIRE

Ce-ar fi dacă am trăi simultan în stare de vis și în stare de veghe? În acest caz, pot modifica visele realitatea imediată? Cum ar arăta lumea dacă toți oamenii ar visa cu ochii deschiși?
O catastrofă cosmică învecinată sau poate doar o tulburare profundă a Soarelui aruncă întreaga omenire într-o stare de vis care alterează realitatea. Câțiva oameni de știință încearcă să înțeleagă ce se petrece și se străduiesc din răsputeri să reziste și să găsească soluții care să blocheze visele. Dar alunecarea spre o altă realitate, deopotrivă splendidă și terifiantă, pare implacabilă.

Alexandru Lamba
RECULUL PRAȘTIEI

Umbrele obiectelor îmi apăreau mase compacte de negru, în care trebuia să-mi bag efectiv capul ca să mă asigur că nu ascundeau nimic. Mă pândea paranoia. Am stins toate globurile, căci îmi accentuau starea de agitație. Mă descurcam mai bine pe întuneric. „Acum ce fac?"

cpsfa.ro
anticipatia.com

ISSN 1220-8620
00029
9 771220 862006